

Historicko-politický význam sjezdů KSČ

Je hluboce vžitou demokratickou tradicí KSČ, že na jejích sjezdech skládá Ústřední výbor účty ze své činnosti, odpovídá se straně a současně i všemu pracujícímu lidu z toho, zda politika, kterou dělal, prospívala zájmům našeho lidu a národa.

Uplynulé sjezdy KSČ podávají celkovou bilanci zápasů, bojů a vítězství strany. Je to politická bilance, kterou se u nás nemůže vykápat žádná jiná politická strana. KSČ od svého vzniku neochvějně stála a bojovala za práva dělnické třídy, byla její vedoucí silou a jen její zásluhou se stalo, že dělnická třída je dnes třídou vítěznou a vládou.

K zrození KSČ došlo na sjezdu soc. dem. levice 14. V. 1921. Komunistická strana se zrodila z velkých třídních bojů v letech 1918—1919. Od svého vzniku byla to strana revoluční, která bojovala za vytvoření přátelských styků k Sovětskému svazu a proti připojení našich zemí k imperialistickému západu.

Politický významný byl III. sjezd strany v roce 1925. Boje KSČ v této době se zcela vyčerpávaly v obraně pracujícího lidu proti vykořisťování a útisku se strany finančního kapitálu. Sjezd rozhodl, že Klement Gottwald, vedoucí redaktor „Pravdy“ v Ostravě, byl zvolen do Ústředního výboru a současně povolán do Prahy, aby vedl agitace-propagační oddělení ústředí strany. Vedení strany měli však v rukou Jilek a Bolen, kteří pro svůj oportunismus byli těžkou překážkou pro další bolševický vývoj strany.

Mezníkem ve vývoji KSČ byl teprve V. sjezd v roce 1929. Tímto sjezdem se uzavřelo první období strany, kde se ještě ve vedení uplatňovaly kolísavé, oportunistické i otevřeně likvidátorské živly. Sjezd vyvrcholil volbou nového vedení strany s Klementem Gottwaldem jako generálním tajemníkem. Svými usneseními a volbou bolševického Gottwaldova vedení zahájil sjezd novou kapitolu dějin KSČ. Umožnil straně překonat izolaci, spojit se s širokými masami lidu a vést je úspěšně do nastávajících těžkých bojů v hospodářské krizi a nezaměstnanosti, jimiž byly naše země postíženy.

V době rozvoje hnutí nezaměstnaných se konal VI. sjezd KSČ v roce 1931. Tento sjezd dále rozvinul politiku jednotné fronty, aby se socialističtí dělníci vymanili z vlivu svých reformistických vůdců a zapojili se do boje proti ofenzivě kapitálu. Bez obětavého boje KSČ byla by finanční oligarchie přesunula na lid ještě daleko větší břemena a především by byla dostala volnější ruku v příštích rozhodujících politických bojích, v nichž šlo o osud celého národa a republiky.

Proto Klement Gottwald již na VII. sjezdu KSČ vypracoval a stanovil našemu lidu strategii a taktiku boje na obranu republiky. Již tehdy konstatoval, že má-li být obrana

Historický sjezd Komunistické strany Československa

K. Gottwald o generální linii KSČ

První den slavného IX. sjezdu Komunistické strany Československa vyvrcholil projevem předsedy strany a presidenta republiky Klementa Gottwalda.

Celá naše veřejnost mohla z rozhlasového přenosu z Průmyslového paláce v Praze, kde sjezd strany zasedal ve dnech 25—29. května, vyslechnout z úst nejpovolanějšího představitele strany bilanci politických událostí, jak se sběhly od VIII. sjezdu strany v roce 1946 až do slavného sjezdu nynějšího, spolu s vylčením základních linií naší výstavby socialismu.

Projev Klementa Gottwalda lze hodnotit ze dvou hledisek: po stránce formální a po stránce věcné. Obě tato hlediska těsně spolu souvisí a tvoří smysl, význam a posláním tohoto jeho historického projevu. Všichni, kdo poslouchali buď přímo v Průmyslovém paláci nebo z rozhlasového přenosu, odnášeli si z presidentova projevu hluboký dojem, naplněný nezapomenutelným zážitkem o významu tohoto slavnostního sněmování strany. Klement Gottwald již způsobem svého přednesu se představil jako vůdce s politickým geniem, který slovo za slovem klidně a s důrazem na některá slova, podává skvělou bilanci politického díla strany za uplynulá tři léta. Rytmus jeho řečnického projevu se ani na chvíli neodchýlil od základní polohy strážlivého a rozvážného hodnocení toho, co způsobilo, že dělnická třída, za vedení KSČ, svůj boj s reakcí a s nepřáteli státu vyhráli, a co je třeba nyní udělat, aby toto vítězství bylo jak politicky, tak hospodářsky na všechny strany zajištěno.

Tak, jak hovořil Klement Gottwald, mohl hovořit jen vůdce předvoje dělnické třídy, která v osudových dnech lidové demokratického Československa v únoru 1948 položila na váhu rozhodování jen nezměrnou obětavost, opravdové vlastenectví a budovatelské přesvědčení svých přečetných příslušníků proti politikářským praktikám a velezrádným piklům pučistů z řad velkoburžoasie a jejich přísluhovačů. V tomto znamení Komunistická strana zvíťezila a proto mohl Klement Gottwald s vědomím odpovědnosti v závěru svého projevu slavnostně a závazně jménem strany prohlásit, že dosáhneme vylčeného cíle v těsné spolupráci s dělnickou třídou, pracujícím rolnictvem, s pokrokovou a novou inteligencí, mládeží a obrozenou Národní frontou.

Toto své opravdové přesvědčení Klement Gottwald mohl podepřít tím jistěji, že po svém boku máme našeho mocného spojence Sovětský svaz a že s námi, společně a nerozdílně, kráčí k vylčenému cíli všechny

pokrokové a mírumilovné národy z celého světa, jak o tom svědčí pozdravy jejich zástupců, přednesené po zahájení IX. sjezdu strany.

Pevně věříme, že budoucnost je s námi, že si ji svou prací a obětavostí vybudujeme a že žádná překážka nemůže být pro nás tak vysoká, abychom ji nepřekonali. Bouřlivý potlesk a ovace, jimiž delegáti IX. sjezdu KSČ odměnili projev předsedy strany a presidenta republiky Klementa Gottwalda, byl nejen projevem lásky a oddanosti představitelů dělnické třídy svému vůdci, ale i závazným slibem, že generální linie strany, jak ji Klement Gottwald stanovil do dnů příštích, bude jejich vůdcem a neuchýlnou směrnicí v naší cestě k socialismu.

republiky úspěšná, musí být vedena na třídním podkladě po vzoru jakobinů. To znamenalo dát lidem svobodu, dát lidu možnost, aby v závodech, v úřadech, v armádě a všude jinde kontroloval a vyházoval reakcionáře, zrádce i zjevné agenty Hitlera.

VIII. sjezd KSC v březnu 1946 se konal ve znamení velkého vítězství KSC. Komunistická strana byla daleko nejsilnější strana ve státě a postavila Klementa Gottwalda do čela vlády. Po celá tři léta od VIII. sjezdu bojovala KSC o to, aby byly překonány poválečné hospodářské potíže, aby se úspěšně vyvíjelo naše plánované hospodářství a aby byla více upevněna moc pracujícího lidu proti všem pokusům o obnovení kapitalistického řádu se strany buržoasie. Vítězný únor byl dalším potvrzením správné linie KSC, jak ji stanovil VIII. sjezd strany.

Jestliže byl VIII. sjezd strany velkým nástupem, aby mohl být sveden úspěšný boj s reakcí, byl IX. sjezd strany ve dnech 25. až 29. května 1949 velikým nástupem strany, aby splnila budovatelské úkoly naší první pětiletky, aby svedla úspěšný boj se zbytky kapitalistických tříd a aby za vedení Klementa Gottwalda překonávala všechny překážky v naší cestě k socialismu.

Poskytněte pohostinství krajanským dětem ze zahraničí

Na čs. zahraničních školách v Evropě je více než 10.000 českých a slovenských dětí Krajanských dělí však je daleko víc. Všechny jsou vydány nebezpečí silného odnárodnění. Povinností staré vlasti je pomocí zachránit české a slovenské duše. Mnohé z těchto dětí žijí také ve špatných sociálních poměrech a potřebují zotavenou.

Československý ústav zahraniční, který je ústředím péče o zahraniční krajan, uspořádá proto za spolupráce Matice slovenské v Bratislavě zájezdy českých a slovenských dětí do vlasti.

Akce se pořádá za podpory čs. úřadů a má význam státně politický i národní. Zájezdy Čs. ústavu zahraničního slouží k posílení národního uvědomění krajanské mládeže, k prohloubení jazykových znalostí, poznání vlasti, jakož i k cílům rekreačním.

Zájezdy mohou být uskutečněny jedině vlasteneckou součinností čs. občanů, kteří poskytnou krajanským dětem na dobu 4—6 týdnů národní pohostinství.

Z technických důvodů určují se jen určité oblasti (kraje, okresy) pro nábor hostitelských rodin. Do náborové akce se zapojily krajské a okresní národní výbory. ČÚZ se obrací s výzvou na širokou veřejnost a věří, že se s láskou a obětavostí připojí k účasti na této vlastenecké akci.

Zájezdy se konají v době od 1. VII. do 1. IX. 1949 a jsou určeny pro děti ve věku 7—14 let, ČÚZ hradí dopravné od hranic k hostitelům a zpět a zajistí potravinové listky.

Bližší podmínky sdělí Československý ústav zahraniční, Praha III, Karmelitská 25, tel. 459-21, 467-14, kterému je třeba zasílati přihlášky.

Věříme, že se čs. veřejnost zapojí s plným pochopením do spolupráce pro zdar této akce. Rozzářené oči těch, kteří s naší pomocí budou moci strávit 6 týdnů ve vlasti a vědomí, že jsme přispěli k záchraně krajanských dětí pro naše národy, budou tou nejkrásnější odměnou. Hostitelé hlase se!

Úkoly KSC na vesnici

Právě ukončený IX. sjezd komunistické strany Československa nebyl jen přehledkou vykonané práce, ale — jak ani jinak při vedoucím postavení komunistické strany v našem politickém a hospodářském životě nemohlo být — také ukazovatelem dalšího postupu na naší cestě k socialismu. S tohoto hlediska je přirozené, že sjezd věnoval plnou pozornost závažným úkolům, které stranu očekávají na vesnici, neboť, jak řekl předseda KSC, prezident republiky Klement Gottwald ve svém sjezdovém projevu, „vesnický úsek práce a politiky strany bude mít v příštích letech stále větší a větší význam“. To vyplývá z zásadních důvodů, které Klement Gottwald formuloval slovy: „Nebude u nás socialismu bez přechodu vesnice k socialismu. A nebude u nás přechodu vesnice k socialismu bez bloku, bez svazku dělnické třídy se základní masou drobných a středních rolníků“. Z této základní these vyplývají pak všechny úkoly, které na sjezdu podrobně rozvedli, generální tajemník KSC Rudolf Slánský i ministr zemědělství Julius Duriš.

Poslanec Rudolf Slánský vyzvedl především důležitost pevného spojení dělnické třídy s drobným a středním rolnictvem na venkově. Je to nezbytný předpoklad úspěšného budování socialismu na vesnici, které se může dít jen při vytlačování vlivu vesnických boháčů. Správnost této politiky se osvědčila všude tam, kde komunistická strana na vesnici zařadila svůj postup podle směrnice formulované předsedou strany Klementem Gottwaldem, aby při rozpisu dodávek velkým bylo ukládáno více a středním rolníkům ulehčováno. Všude tam, kde se tak dalo, pochopili drobní a střední zemědělci význam tohoto odčiňování někdejšího nadprávi bohatých a postavili se kladně k budovatelským úkolům přítomné doby.

KSC vede v budovatelské práci

IX. sjezd KSC si vytýčil jako svůj základní úkol mobilisovat všechny síly ke splnění pětiletky. Všechny referáty, zejména pak projev presidenta republiky Klementa Gottwalda, předsedy vlády A. Zápotockého a projev generálního tajemníka komunistické strany R. Slánského byly zaměřeny k tomuto cíli a vytýčily směrnice, jak nejlépe zmaňat překážky a jak urychlit naši cestu k socialismu.

Prvním bodem v obsáhlém projevu R. Slánského o vykonané práci a úkolech komunistické strany bylo obšírné pojednání o její budovatelské práci, ve které dovlírobě. Strana, jak pravil řečník, učinila velký krok vpřed v tom, že se naučila organizačně zajišťovat budovatelské úkoly, že se naučila konkrétně uplatňovat svou vedoucí úlohu v hospodářství. Mobilisovala nejširší masy k plnění výrobních úkolů, rozvíjela jejich aktivitu a iniciativu a tak se jí podařilo vyvolat první širší hnutí socialistické souleže, z něhož vyšly už první tisíce úderníků. Strana vedla organizace k tomu, aby byly organizátory zvyšování výrobnosti práce, snižování výrobních nákladů, dobré pracovní disciplíny, socialistického soutěžení. R. Slánský pak konkrétně ukázal, jak v jednotlivých úsecích našeho hospodářského života se tato budovatelská iniciativa strany úspěšně projevila. Vyvodil z toho závěr, že organizace strany se mnohem naučily v řešení hospodářských pro-

Tak jako ve vnitrostranickém životě musí i navenek politický postup komunistické strany spočívat na zásadě spolupráce, přesvědčování a tím získávání širokých mas pro výstavbu socialismu. Tomuto požadavku odpovídá politika Národní fronty, která se musí plně uplatnit také na vesnici, kde příkazem pro všechny naše organizace na vesnici — pravil Rudolf Slánský — „aby prováděly důsledně a v nejširším měřítku politiku Národní fronty, politiku nejušší spolupráce se všemi pracujícími vrstvami národa.“ Z toho vyplývají i směrnice pro postup při zakládání a budování jednotlivých družstev. Také zde je nutno po vyjasnění otázky ve straně projednat založení JZD s představiteli druhých stran i s těmi bezpartajními rolníky, kteří mají ve vesnici vliv, přesvědčovat je a získat pro založení družstva a umožnit jim také zastoupení v přípravném výboru.

Významné budovatelské úkoly na vesnici vyžadují ovšem, aby se vesnickými organizacemi řídilo v jejich práci podpora. Pokud jde o stranický aparát, bude třeba omezit počet resortních tajemníků a místních při každé okresní organizaci vyloučit instituci tří až čtyř instruktorů, jejichž hlavním úkolem bude býti ve stálém osobním styku s místními organizacemi na vesnici, radit jim a pomáhat. Další pomocí vesnic budou patronáty závodů nad vesnicemi, které převezmou menší průmyslové závody nebo jednotlivé dílny uvnitř velkých závodů, zatím co velké průmyslové závody samy by přijaly patronát nad celými okresy. Tím bude podstatně utužena součinnost mezi dělnictvem a rolnictvem na vesnici a rolnictvu se tím dostane v jeho budovatelských úkolech účinné podpory. K těmto základním směrnici budoucí práce na vesnici přistupuje řada dalších, kterými bude nutno se ještě podrobně zabývat.

blémů, osvojují si nové metody a jejich konkrétní zásahy do výroby přinášejí výsledky. Z rozvoje socialistického soutěžení a údernického hnutí je zřejmo, že strana se učí organizačně zajišťovat výrobní úkoly, rozvíjet aktivitu a iniciativu mas. Právě v tom nutno spatřovat nejvýznamnější úspěch v budovatelské práci strany a nejcennější dar ke sjezdu strany.

Gen. taj. R. Slánský se však také s brvečvickou otevřeností vyslovil o dosud trvajících nedostatcích v naší výrobě a zdůraznil, že s dosaženými výsledky nemůžeme spokojit. Výrobnost práce je dosud nízká, kvalita mnoha výrobků je ještě špatná, ještě se mnoho plýtvá cennými surovinami a pohonnými látkami. Nerozvinuli jsme ještě širší boj za snížení výrobních nákladů. Jde o to, mobilisovat všechny skryté rezervy. Strana se musí soustředit na organizování ještě širšího socialistického soutěžení a spatřovat v něm první svůj úkol. Výrobnost práce můžeme dál zvyšovat za jediné podmínky, za podmínky, že další statisíce dělníků a techniků budou získány pro socialistické soutěžení, budou pracovat údernickým způsobem. Strana se musí stát organizátorem zvyšování výrobnosti práce, předvojem socialistického budování. Jen tehdy dosáhneme hlavního účelu všeho našeho hospodářského snažení — blahobytu našeho lidu a rozkvetu naší země.

KŘESŤANSTVÍ náboženstvím pracujících

V neděli 22. V. t. r. promluvil v rozhlase ministr J. Plojhar na téma „Kristus mezi pracujícím lidem“. Ve svém projevu řekl mimo jiné:

V církevním roce se světí významný svátek Krista—dělníka. Těmito dvěma slovy je dán celý poměr Kristův k pracujícím lidu, od kterého se ni ak nelíší ani svým narozením, ani celým životem. Bůh si zvolil pro zrození svého syna rodinu prostého tesaře a Kristus se rodí ve chvíli, kdy jeho matka nemá, kam by hlavu složila. Také 30 let Kristova života v Nazaretě uplynulo v tvrdé práci. Pomáhá matce a učí se u svého pěstouna tesařskému řemeslu. A práce tesařská nesnáší jemných rukou. Tvrdé ruce Kristovy se jistě podobaly tvrdým rukám našich dělníků. Rovněž ve veřejném životě se nelíší život Kristův od života dělnického. Jeho přátelé jsou dělníci, rybáři, řemeslníci a rolníci, kteří si těžce vydělávají svůj denní chléb. Pro boháče má pouze tvrdá slova a nic tak neodsuzeje, jako hromadění bohatství, to, čemu dnes říkáme kapitalismus. — My dobře víme, jak kapitalismus zatvrzuje srdce a jak milosrdenství bývá často motivována ctižádostivostí, kterou Kristus odsuzuje slovy: „Mějte se na pozoru, abyste nečinili dobrých skutků před lidmi, abyste byli od nich viděni, sice nebudete mít odplatu u Otce“.

Celá mysl Kristova a jeho srdce dlelo mezi chudými. Nemůže být většího odsouzení, než které vyslovil Kristus, že spíše velbloud projde uchem jehly, než bohatec do království nebeského. Ani své společníky, spolupracovníky a učedníky si Kristus nevybíral mezi farizeji, ale z řad pracujících.

Nauka křesťanská, nauka sociální spravedlnosti ujmá se především mezi pracujícími, kteří jdou za Kristem a pokládají svéivoty za uskutečnění křesťanských ideálů. Kristus svým původem, životem, učením, příkladem a svým působením mezi pracujícím lidem a pro pracující lid, dává nám všem, věřícím i kněžím, příklad, jak se máme přiblížit k pracujícím lidu, jak mu máme porozumět a jak v součinnosti s ním musíme jít, chceme-li plnit příkaz Kristův. Příklad Kristův je pramenem, který dává možnost vyřešit vztahy mezi církví a státem, vyřešit otázku poměru křesťanství k pracujícím a k lidové demokracii. Křesťanské učení a jeho ideály, lidová demokracie a socialismus nejsou v protikladu, ale musí splynout tak, jako Kristus splynul se sociálním životem své doby. Stát a pracující lid nabízejí ruku církvi a knězi k těsné, upřímné a poctivé spolupráci. My, kteří jsme vyšli z lidu a kteří máme na mysli příklad Kristův, jeho lásku k pracujícím, s radostí a křesťanskou láskou přijímáme nabídnutou ruku a chceme usilovat o to, aby byl vytvořen ideální poměr a spolupráce církve a státu, kněze a pracujícího lidu tak, jak nám ukázal svým životem Kristus.

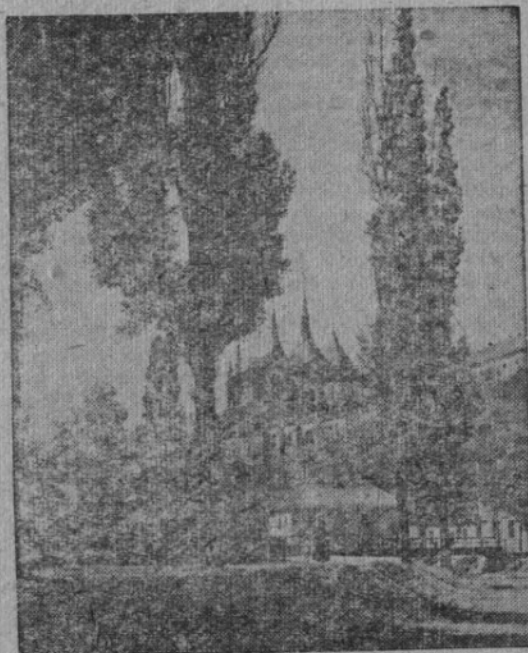
Státní škola pro vedoucí lidových souborů

Ministerstvo školství, věd a umění se souhlasem ministerstva financí zřídilo v Gottwaldově státní hudební školu. Tato škola je zaměřena k pěstování lidové hudby a jejímu povznesení. Má charakter školy III. stupně, končí závěrečnou maturitní zkouškou a připravuje žáky pro povolání vedoucích lidových souborů, podnikových hudebních těles a pod.

Sedm století našeho hornictví

Počátky našeho hornictví, dnes i v minulosti nejvýznamnějšího sektoru našeho hospodářství, jdou do neznámého dávnověku. V raném středověku slanula v popředí našeho hornictví tři významná města: Jihlava, Havlíčkův Brod a Kutná Hora. Mezi nimi zejména Kutná Hora dosáhla světové proslulosti svým stříbrem a svojí mincovnou, kde byly raženy naše drobné stříbrné groše. Nejstarší právní horní poměry se řídily jen právem zvykovým. Vývoj poměru a rozkvět dolů vyžadoval však úpravy přesně a velkou zásluhu na sepsání našeho nejstaršího horního práva mají horníci jihlavští, kteří také osobní pomocí pomohli králi Václavu I. dobýt Pražského hradu, když se dostal do branného konfliktu se svým synem a potomním králem Přemyslem Otakarem I. Po smíru krále se synem předložili horníci soupis svých městských a horních práv a král se synem potvrdil je jako svobody a jako naše první a nejstarší sepsání horního práva.

Stalo se tak listinou o 16 člancích ze 16. srpna 1249 a tato dodnes uchovaná listina je základní důležitostí pro další a mocný vývoj našeho hornictví. Touto úpravou bylo naše hornictví postaveno na pevnou právní základnu a i když je minulost našeho hornictví starší, je to první historický mezník, podle něhož můžeme o 700 letech svého hornictví. Toto jubileum bude osla-

veno v celém státě řadou oslav ve dnech 15. května až 31. srpna t. r., výstavami, slavnostním vydáním poštovních známek a razbou 1 milionu stříbrných pamětních stikorun. K jubileu přinášíme typický pohled na výstavní velechrám sv. Barbory v Kutné Hoře, vzácnou a bohatě vyzdobenou gotickou památku, udávající charakteristický ráz staroslavné Kutné Hoře.

ČÍM BUDEŠ?

Jedna poradna pro volbu povolání vyšetřovala přání několika tisíc žáků, kteří letos opustí školu. Toto zjišťování umožňují nahlédnout trochu do duše patnáctiletých, kteří opouštějí školu, a poznat, které povolání by se jim nejlépe líbilo. Celkem bylo tázáno asi tři a půl tisíce chlapců. 189 z nich chce být radiomechanikem, 224 automechanikem, 202 jemným mechanikem, 235 leteckým mechanikem atd. Tedy o radiomechaniky, jemné mechaniky nebudeme mít nouzi, také letečtí by měli dosti mládeže. Daleko horší je to s jinými povoláními. Z několika tisíc mládeže chlapců chce být jen 9 horníky, kameníkem chce být pouze jeden, truhlářem 40, žádný z nich nechce být pokrývačem, žádný z nich nechce být sklenářem; zedníkem a stavitelem chce být 38. Cukrářem by chtělo být 47 chlapců, ale tesařem jenom 6. Podobný obraz je u děvčat, kde už vidíme, že je zájem i o ta povolání, kam dříve ženy nepronikaly. 55 děvčat chce být jemnou mechanikou. Kadeřnicí chce být 63, na prvním místě však vede dámské krejčovství číslicí 411, pěstounkou však chce být jenom 5 děvčat.

Z těchto čísel je vidět, jak je potřeba rozumnou a záměrnou výchovou vést příliv mládeže do jednotlivých povolání, neboť nemůžeme mít jenom samé jemné mechaniky, automechaniky, letecké mechaniky, dámské krejčovce, kadeřnice atd. Je potřeba nové a zdravé výchovy mládeže, aby měla smysl pro všechny povolání, aby si dovedla vážit práce, ať se pro-

jevuje jakkoliv. Nemůžeme mít mládež, která by hledala tak zvaná lehká povolání, mládež, která by si vybírala. Mládež ostatně časem pozná, že i tak zv. lehké zaměstnání nejsou tak pohodlná, jak se leckdo domnívá. Potřebujeme mládež, která se nebojí práce, která se nebojí těžké práce. Co by nám byla platná dobrá jemná mechanika, když bychom neměli nejzákladnější suroviny? Tyto suroviny nám dávají doly, hutě, železárny, válcovny a j. Co bychom měli z toho, kdybychom měli nadbytek dámských krejčovských a kdybychom přitom neměli dosti žen v textilních továrnách? Co bychom dělali s nadbytkem automechaniků, kdyby továrny na auta neměly dosti surovin, které jim dodá prvovýroba?

Je potřeba vychovávat mládež, aby hledala tak zv. lepší nebo pohodlnější povolání, ale aby si našla zaměstnání podle toho, jak to odpovídá duši a svalům mládeže, a podle toho, jakou cenu, závažnost má tato práce. Potřebujeme mládež, která se nebojí žádné práce. Nikde nepřiletí pečený holub do úst. Všude je blahobytnost, potřebí získat práci. Socialismus chce, aby nikdo práci nešidil, aby každý měl za poctivou práci poctivou mzdu. Socialismus má úctu ke každé práci, ať je jakákoliv. Je-li to práce těžká, je tím záslužnější a tím nutnější. V tom smyslu musíme také vychovávat svou mládež, aby svoje příští povolání nevolila jen podle toho, co se jí náhodně líbí a nelíbí, ale podle toho, jak které povolání přispívá k blahobytu celého národa.

Uctění památky 65. narozenin dr. E. Beneše

Na den 28. května připadlo 65. výročí narozenin druhého presidenta Československé republiky dr. Edvarda Beneše. V sobotních dopoledních hodinách se poklonili památce zesnulého presidenta v místě jeho posledního odpočinku, v Sezimově Ústí, náměstek předsedy vlády dr. Ján Ševčík, místopředsedkyně NS posl. Anežka Hodinová-Spurná, ministr národní obrany arm. gen. Ludvík Svoboda, přednostka kanceláře presidenta republiky B. Cervíček, náčelník hl. štábu sborový generál Šimon Drgáč, zástupci hl. města Prahy, referent A. Richter, A. Mareš a jiní.

U hrobu, vyzdobeného místním obyvatelstvem, stála od časných hodin ranních vojenská čestná stráž. V 10,30 hod. zahrál

kvartet lesní stráže na lesní rohy smuteční fanfáry a tím byl zahájen tichý pietní akt na zahradě letního sídla zesnulého presidenta dr. E. Beneše. Velký věnec presidenta republiky Klementa Gottwalda položil na hrob přednostka kanceláře presidenta republiky B. Cervíček. Dále položili na hrob věnce za Národní shromáždění místopředsedkyně A. Hodinová-Spurná, za čs. vládu náměstek předsedy vlády Ján Ševčík, za čs. armádu ministr národní obrany arm. gen. Ludvík Svoboda, a potom ostatní návštěvníci. Pietní akt byl zakončen státní hymnou a vládní delegace před odjezdem ze Sezimova Ústí vykonala zdvořilostní návštěvu paní Haně Benešové.

Moskvu do CSR, za tím však na Slovensku vypuklo národní povstání, jehož středem se stala Banská Bystrica. Teprve vítězným postupem sovětských armád byly dány čs. vládě možnosti přenést své sídlo na území CSR.

Z Londýna odcestoval dr. Beneš do Moskvy, kam přijel 17. března 1945. Při jednání se sovětskými činiteli a také s činiteli československými, zejména s představiteli KSC v čele s Klementem Gottwaldem, bylo jednáno o rozvoji republiky po válce a o dalším prohlubování a utužování přátelských styků se SSSR. Zde také byly narýsovány základní principy, na nichž by měla být vybudována osvobozená republika.

Dne 31. března opustil dr. Beneš s chotí, vládou a v doprovodu sovětského velvyslance v CSR Zorina Moskvu a nastoupil cestu do CSR. 3. dubna stanul u Humenného na půdě republiky.

Sídlem presidentovým se staly Košice, kde byl vypracován Košický vládní program, přijal závazně všemi českými a slovenskými stranami. Košický vládní program, o který se velmi zasloužil Kl. Gottwald, stal se kodexem základních směrnic pro příští vývoj státu: lidově demokratickou republiku. Pres Slovensko a Moravu vrátil se 16. května 1945 slavně do Prahy, osvobozené dne 9. května sovětskou armádou.

Dne 28. října 1945 potvrdilo Prozatímní Národní shromáždění dr. Edvarda Beneše jako presidenta v úřadě a 19. června 1946 Ústavodárné Národní shromáždění zvolilo dr. E. Beneše znovu presidentem.

V únoru 1948, když reakční ministři chtěli demisi zvrátit vývoj a vyvolat zmačky, přijal dr. Beneš v souhlase s imponentní vůlí demisi pučistických reakcionářů a jmenoval novou vládu obrozené Národní fronty v čele s Klementem Gottwaldem.

Z jara roku 1948 zesílila u dr. Beneše vleklá choroba, která ho stále více a více vzdalovala veřejného života. Dne 4. května 1948 proto oznámil úmysl resignovat na presidentskou funkci a 7. června téhož roku oznámil abdikačním listem, že se vzdává svého presidentského úřadu.

Zemřel 3. září 1948.

Několik dat ze života dr. E. Beneše

Dr. Edvard Beneš se narodil 28. května 1884 v Kožlanech u Plzně. Studoval na vysokých školách v Praze, Paříži, Dijonu a v Berlíně a dosáhl doktorátu práv a filosofie. Po studii působil jako profesor na Obchodní akademii v Praze a r. 1912 byl jmenován docentem sociologie.

Ovlivněn Masarykem uprchl a. z. září 1915 z tehdejšího Rakousko-Uherska do emigrace a pracoval ve Švýcarsku, Francii, Anglii a Itálii ve spojení s T. G. Masarykem, jako jeho vynikající pomocník. Od října 1918, kdy se ustavila zahraniční čs. vláda, byl v ní ministrem zahraničí. Tuto funkci zastával i v samostatné republice až do 18. prosince 1935, kdy byl zvolen, jako kandidát levice, proti vůli agrární strany presidentem republiky.

Usiloval o spolupráci všech mírumilovných národů. Byl iniciátorem Malé dohody, jež měla čelit revisionistickému tlaku státu, které prohrály v první světové válce. Když poznal nebezpečí nacismu v Německu, sjednal a prosedil v r. 1935 dohodu s Francií a Svazem sovětských socialistických republik, (po které čs. lid již dávno toužil a které si přál) o spolupráci a vzájemné pomoci v případě nevyprovokovaného útoku na CSR.

V posledních letech před rokem 1938 věnoval velkou pozornost obraně státu, neboť si plně uvědomoval nebezpečí, které hrozí republice z dravého nacistického Německa. V krizi, vědomě vyvolané Němci a reakci, vedl dr. Beneš hlavní jednání s henleinovci. Ještě i po neblahém zásahu britského „prostředníka“ Runcimana se pokoušel krajními ústupky Henleinově straně zadržet otevřený konflikt. Zrada západních mocností, nedodržení smlouvy se stranou Daladierovy Francie a čachrářský postup Chamberlainů však umožnily Hitlerovi rozbit republiku, protože nebylo využito jediné možné záchrany — pevného opření o SSSR. Po Mnichově se dr. Beneš vzdal 5. října 1939 na nátlak Beranův a jiných domácích kapitulantů presidentského úřadu a 22. října 1939 opustil letadlem území CSR.

Po krátkém pobytu v Londýně působil jako profesor na chicagské universitě. Dne 16. března 1939 zaslal Chamberlainovi a Daladierovi, kteří podepsali mnichovský pakt, protest proti nacistickému násilí na zbytku Československa. Obrátil se také na presidenta Roosevelta a sovětského lidového komisaře pro zahraničí Litvinova. Oba poslední odpověděli, že okupaci neuznávají. Sovětská vláda ve zvláštní ostré notě

z 19. března 1939 vznesla energický protest proti nacistickému násilí na CSR a označila okupaci za násilný akt, jež značí nejvážnější ohrožení evropského míru.

V zahraničí usiloval dr. Beneš o zrušení mnichovského diktátu a o uznání čs. vlády v exilu. K tomu došlo teprve z iniciativy Sovětského svazu, který uzavřel 18. července 1941 s CSR smlouvu. Teprve potom se připojily USA a Velká Británie.

Dne 27. září 1941 podepsal vojenskou dohodu se SSSR, na jejímž základě bylo umožněno tvořit na území SSSR z čs. občanů samostatné čs. vojenské jednotky.

V květnu 1943, když po sovětském vítězství u Stalingradu už byla porážka Německa zcela jistá a když sovětské armády rychle postupovaly, odcestoval dr. Beneš napřed do USA a v zimě téhož roku do SSSR. Dne 12. prosince 1943 podepsal čs. velvyslanec v Moskvě Z. Fierlinger za přítomnosti generalissima Stalina a presidenta dr. Beneše smlouvu o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci mezi CSR a SSSR.

Dne 8. dubna 1944, když Rudá armáda s prvním čs. sborem v SSSR dosáhla hranic CSR, ujednal dr. Beneš a vláda konkrétní dohodu o převzetí osvobozeného území do čs. správy. Čs. delegace odjela přes

Cesta k ošetřovatelskému povolání

Nedostatek ošetřovatelského personálu patří k neaktuálnějším dnešním otázkám. Nad tím by se měly zamyslet zejména dívky, jež v nejbližší době opouštějí školní lavice. Neboť ošetřovatelství patří k povoláním obzvláště záslužným. Je to povolání, které pomáhá zachraňovat lidské životy.

Opravdu schopnou dívku, opravdu schopnou mladou ženu zaisté neodradí fakt, že ošetřovatelské povolání je namáhavé — právě tak, jako dobrého vojína nezastřaší válečné útrapy. Není to nadřádko, řekneme-li, že dnešní ošetřovatelka je vojákem na poli zápasu o zdraví národa. Je to povolání nejen humánní, ale také vlastenecké.

Ministerstvo zdravotnictví v těchto dnech znovu upozorňuje dívky a ženy od 17 do 30 let na dvouroční ošetřovatelské školy, které právě nyní přijímají přihlášky. Toto ošetřovatelské školení je vesměs internátní a je nyní zcela bez-

platné. Jako předběžné vzdělání se vyžaduje ne méně měšťanská škola. Medičky, které mají aspoň 5 semestrů, mohou být přijaty přímo do druhého semestru ošetřovatelských škol a tudíž již v červnu 1950 obdrží ošetřovatelský diplom.

Starší ženy — až do 45 let — které byly uvolněny z veřejných sektorů, mohou se po krátkém přškolení stát výpomocnými ošetřovatelkami. Přškolení je bezplatné. Zaslíbili se jim toto povolání, mohou být později odborně doškoleny a získati ošetřovatelský diplom. K přškolení nutno podati přihlášku u dosavadního zaměstnavatele, který pošle seznam všech přihlášených ministerstvu zdravotnictví. Dívky a mladé ženy, jež by se chtěly vyptati na podrobnosti o ošetřovatelském školení a o existencích vyhlídkách ošetřovatelského povolání — mohou tak učiniti v nejbližší ošetřovatelské škole nebo v místním spolku Čs. červeného kříže.

Dětský domov v Žatci

Věrná stráž již několikrát přinesla zprávy o tomto ústavu, a je pro nás potěšitelné, že tyto řádky píšeme v době, kdy Domov je přemístěn do budovy, která nejlépe vyhovuje požadavkům výchovy dětí, jak po stránce hygienické, tak i pedagogické.

Poslední válka zanechala všude velké stopy a největší z nich jsou sirotci, jejichž rodiče za války padli. Takové děti potřebují jistě dobré výchovy, aby vyrůstly v řádné a zdravé tělem i duší občany.

Zvláště velké ztráty za války měli volynští Češi, a se sirotky z Volyně se počítalo již při zakládání Domova.

A skutečně s příchodem rodin volynských Čechů dětí v Domově přibývalo. Stará budova již dosti dobře nevyhovovala. Bylo nutno jednat o rozšíření. A tak po dohodě s okr. nár. výborem byla pro účely domova přidělena vzorná budova OPM, která vyhovuje plně jeho potřebám.

Budova však potřebovala opravy. Tu začalo zase běhání a shánění, až celá ta práce nakonec byla korunována úspěchem. Opravy byly provedeny. Celkové adaptace včetně vnitřního zařízení stály 1.072.000 Kčs. Z celkové této částky 720.000 Kčs hradilo MSP. Nemenší pochopení pro potřeby domova projevil i ONV a MNV v Žatci, který má rovněž velké zásluhy na zařízení Domova.

Domov má dnes 55 chovanců, z toho je 18 dětí z Volyně. Mohou být přiati ještě další chovanci, zvláště sirotci, děti opuštěné a ty, které potřebují zvláštní péči.

O všechny tyto mladé občany a občanky se vzorně starají čtyři vychovatelky, které s vynaložením všech sil se snaží, aby dětem bylo dáno vše, co jim může dát opravdový domov.

Správa domova toho času zaměstnává ještě jednu administrativní sílu, kuchařku, pradelnu a dvě pomocnice.

O kvalitě Domova nebudeme se rozepisovat. O tom jasně svědčí skutečnost, že do ústavu jsou doporučovány děti pražským sociodiagnostickým ústavem, které potřebují zvláštní výchovy a výuky.

Nová budova Dětského domova v Žatci je teď vzorně upravena a čeká jen na slavnostní otevření. U příležitosti toho jsme požádali vedoucí Domova p. Tomáškovou o nějaké zprávy.

Po uvítání nás paní správkyně, jak jí děti většinou říkají, provedla ubikacemi. A radovali jsme se spolu s ní. Každý pokojík má velké okno, vzorně upravená lůžka a umyvadlo. K tomu ještě v každém poschodí jsou nejmoderněji zařízené koupelny.

Při „vizitě“ jsme zašli také do učebny — velká prostorná a hlavně světlá místnost, zastavená stoly a židlemi. V hloučcích u stolů sedí děti a čtou, píší — každý se nějak zaměstnává. Zatím ale Kozlovská s Hruškovou, obě z Volyně, se po očku dívají na nás a spokojeně se usmívají. Ve dveřích potkáváme energické Bohouše Slence. Usmívá se a nedůvěřivě si nás prohlížel. „Co pak děláš?“ — ptali jsme se ho. „Teď čtu!“ — odpověděl úsečně a zaklapl za sebou dveře učebny, jako by chtěl říci: „Zde se pracuje, a nemám kdy na žádné řeči.“

Teď potkáváme paní Zachovou, také z Volyně, která je v Domově zaměstnaná. Její široký úsměv svědčí o tom, že je spokojena, přesto však se jí ptáme

a v odpověď nám je: „My jsme spokojeni, když jsou spokojeny děti.“

A takové případy bychom mohli zaznamenat u všech zaměstnanců. Všichni v čele s p. Tomáškovou, vedoucí Domova, mají své chovance rádi a pracují pro jejich dobro, aby byli spokojeni.

Než jsme se dostali do prvního poschodí, zašli jsme k dětem na dvůr. Zde si děvčata spokojeně hrají s míčem.

Slunce hřeje a cítíte najednou, že tu něco schází. A tu vás vyruší povzdech vedoucí, která vás přivede na to pravé. „Jen zahrada nám tu schází.“ Ano, jen zahrada. Zdá se to být neuvěřitelné a tím víc to zaráží, že hned v okolí jsou velké zahrady správy státních statků. Snad jenom troška dobré vůle by úspěšně zvládla i tuto obtíž a děti by mohly trávit svůj volný čas v zahradě.

Přicházíme nahoru. Pokojíček jeden jako druhý, krásně upravený a zařízený. V rohu, nad učebnou je prostorná místnost s velkými okny a bohatou knihovnou — čítárna. Radostně se dovídáme, že na vybudování knihovny má značnou zásluhu nynější patron — Svaz Čechů z Volyně.

Na chodbě potkáváme sirotka Kresinu. Rodiče mu zabili Němci — že se zúčastnil protistátní činnosti — když mu bylo osm roků. Prohlédneme si chlapce a když se zadíváme do jeho malých očí, cítíme, že o tyto děti je dobře postaráno. Z jeho očí, i když osud k němu byl krutý, zářij spokojenost a takovému člověku jistě ani

život nebude břemenem. Prozradil nám, že chce být lesníkem.

A stejně tak jsou spokojeny Ljuba Kušnerová s kamarádkou Helenou Hniteckou z Volyně, které potkáváme. Ale nejenom ony — všechny děti jsou spokojeny, a to proto, že zde našly to, o co je válka a jiná neštěstí připravila — opravdový domov.

A než se rozloučíme, páme se vedoucí, co by nám ještě chtěla říci.

„Jsem rádi, že patronát nad našim ústavem převzal SČZV. Váží nás k sobě pevné přátelské styky již z dřívějších dob a také vždy, když bylo něčeho zapotřebí, SČZV nám pomohl. Nyní, jako patron, jistě odстоjí své povinnosti a ještě větší měrou nám bude v naší práci nápomocen.“

A nakonec bychom chtěli poděkovat všem, kteří na nás nezapomínají a při každé příležitosti nám pomáhají.“

S radostí bereme ten úkol, abychom veřejně poděkovali všem dobrodincům, neboť práci na tomto dle vedeme ocenit.

A teď se už musíme rozloučit. A přiznáme se, že se nám odsud ani nechce. Tiskneme si pravice a odcházíme s pocitem, že o naše děti — sirotky je dobře postaráno a že tyto mladí lidé neztrvdnou životem, souce opovržení a zapomenuti, ale naopak, že pochopí lásku, která jim je věnována a že z té bohaté studnice oné nejdražší ctnosti budou rozdávat, až dorostou v řádné občany a občanky.

- ck -

Letos včasná sklizeň sena

Příchod vydávané vláhy v měsíci květnu vytvořil příznivé podmínky nejen pro příznivý růst obilnin, ale zejména blahodárně zapůsobil na vývoj pícnin, který byl podstatně urychlen. Proto lze předpokládat, že již koncem května bude možno v klimaticky výhodných polohách začít se senosečí a že nejspíše do konce června bude dokončena i v oblastech horských.

Včasně provedení senoseče má nejen pro jednotlivé podniky, ale i pro celé zemědělství, ba celé naše hospodářství nesmírný význam. Položili jsme do svého pětiletého plánu na přední místo právě zvýšení živočišné výroby a musíme k němu pracovat všemi prostředky. Zajištění včasné sklizně jakostního sena je důležité pro celoroční krmný plán. Provedeme-li senoseč před květem lučních porostů, sklídíme seno v jeho nejvýživnější hodnotě, ale zároveň zajistíme příznivé podmínky pro další vývoj pícnin. Naproti tomu při otálení se sklizně se jakost sena rapidně znehodnocuje, takže jeho zkrmování nemůže dodat hospodářskému zvířectvu, zejména dojnícím potřebných živin.

Chceme-li mít hodnotné seno, musíme vedle včasné seče provést také vhodným způsobem jeho sušení. Hojně převrácení sena při sušení je metoda již zastaralá, která přináší oddolováním listků veliké ztráty na krmné hodnotě. Naproti tomu, sušíme-li na sušících, ušetříme si nejen mnoho práce s obracením a kopením sena, ale zároveň zachováme jeho plnou výživnou hodnotu. Proto ministerstvo zemědělství co nejdříve podporuje moderní způsob sušení sena a přiděluje prostřednictvím hospodářských družstev skladištních jed-

notlivým družstvům zemědělským za zlevněnou cenu materiál na výrobu sušáků. K zajištění včasné sklizně sena pak učinilo ministerstvo zemědělství opatření, aby co nejdříve byla slizeň urychlena. K tomu cíli je třeba na vesnici v největší míře využití sousedské výpomoci, všech sklizňových strojů a včasného nasazení brigád. Stroje musí nahradit ruční práci všude tam, kde je to technicky možné. Proto státní strojní stanice vykonaly již pro sklizeň všechny přípravy a je třeba si od nich vyžádat pomoc včasnou závaznou objednávkou. Při sklizni násno postoupovat tak, aby žádná pícní plocha nezůstala nesklizena. Plochy nevhodné ke kosení je třeba využítí pasivou dobytka nebo ovcí. Dosavadní krajští, okresní a místní zmocněnci pro urychlení jarních polních prací převzali po jejich dokončení funkci zmocněnců sklizňových. Jejich úkolem bude sledovat postup sklizňových prací.

Zdarma let pro uzdravení dětí

Za ec (fb). — Je známou věcí, že rychlá změna vzduchu může přivodit takřka okamžité vyléčení černého kašle, nemoci, již trpí hlavně malé děti. U dětí na Zatecku se v poslední době toto onemocnění hustěji vyskytuje. Zatecký aeroklub, který svým letadlem provádí vyhlídkové lety nad městem, se rozhodl, že uskuteční zdarma let pro děti, trpící touto nemocí. Je nyní na maminkách dětí, majících černý kašel, aby této službě aeroklubu využily, neboť jejich dětem skutečně pomůže.

Zprávy svazu

Úhrada za přidělené zem. usedlosti. Dne 17. V. 1949 náš zástupce pro Prahu Ing. J. Kozák byl přijat gen. taj. Nár. pozemkového fondu dr. Machátem a projednal otázku splátek za přidělené zemědělské usedlosti v spojitosti s náhradou za zanechané na Volyni majetky. Definitivní řešení oznámíme ve „Věrné stráž“ po rozhodnutí a akceptaci ministerstvem zemědělství.

Náhrada za majetek zanechaný na Volyni. Dne 18. V. 1949 náš zástupce pro Prahu Ing. J. Kozák urgoval u ministerstva zahraničí záležitost náhrady za zanechané na Volyni majetky, předsídlení rodin zahr. vojáků, rodin čs. st. občanů a dětí a také celkové vyřízení a likvidaci těchto otázek. Dostalo se mu ujištění, že uvedené záležitosti jsou stále vedeny v patrnosti a projednávány. Snad již v brzké době budou definitivně a celkově vyřízeny a proto žádáme své členstvo a krajany navrátit se k SSSR o trpělivost. Jedná se o předsídlení do ČSR z Volyně a dalších oblastí asi 160 rodin zahr. vojáků a 120 rodin čs. státních občanů a asi 40 dětí.

Zádsti o odklad splátek za přidělené rodinné domky.

Reemigranti z Volyně, kterým byly v ČSR přiděleny do vlastnictví rodinné domky a po kterých Fond národní obnovy žádá, aby už nyní je spláceli, upozorňujeme, že na základě odst. 4 § 19 vládního nařízení č. 163 Sb. ze dne 2. září 1947 o přidělu konfiskovaných rodinných domků mohou požádati, aby FNO povolil jim k zaplacení přejímací ceny přiměřenou lhůtu. V sociálně odůvodněných případech FNO povolí odklad splátek až do převodu jejich majetku zanechaného v SSSR. Komu z krajanů by napsání patřičné zádsti a zaslání příslušnému FNO dělalo potíže, nechť zašle Svazu Čechů z Volyně v Žalci (doporučeně!) opis soupisu zanechaného jmění (ocenočný list), data a místo narození a nynějšího pobytu, čp. a přesnou adresu přiděleného domku, datum jeho předsídlení, údaje o soc. poměrech (nynější zaměstnání a měsíční plat, počet dětí a pod.) a asi 15 Kčs na poštovní výdaje. Na základě těchto údajů vyhotoví SCZV žadatelé potřebnou zádst, kterou mu pak — podle jeho přání — buď zašle na příslušnou pobočku FNO, anebo i s doklady vrátí.

Slovanské odpoledne v Měcholupech, Velemyšlevsi, Novém Sedle a Počeradech. Svaz Čechů z Volyně společně s ORO, MRO, MNV a JSČZ uspořádá 5., 12., 19. a 26. června t. r. v odpoledních hodinách pro polské zem. dělníky, kteří pracují na státních statcích na Zatecku i pro širší veřejnost „Slovanské odpoledne“, a to v Měcholupech, Velemyšlevsi, Novém Sedle a Počeradech. Na pořadu jsou písně, recitace a tance slovanských národů. Učinkuje kult. četa „Zatec“.

Polská voj. vyznamenání. Na Svazu Čechů z Volyně v Žalci se nachází dosud nevyzvednutá polská vojenská vyznamenání těch volyňských Čechů, kteří se nezúčastnili slavnostního předání těchto vyznamenání v Žalci dne 8. května t. r. Žádáme proto tyto naše krajany, aby se přihlásili pro vyznamenání osobně a s veškerými vojenskými a civilními doklady. Vyznamenání ze vzdálených okresů musí zaslat 20,- Kčs na poštovní výdaje, opisy svých vojenských dokladů a v dopise uvést, u kterých voj. útvarů konali vojenskou službu. Doklady jim budou i s vyznamenáním vráceny. Vyznamenání, o něž se nikdo nepřihlásí do konce června t. r., budou vrácena MNO v Praze.

Bývalé příslušníky čs. zahraniční armády v SSSR — volyňské Čechy, kteří byli dne 8. května t. r. vyznamenáni, upozorňujeme, že si mohou prostřednictvím Svazu Čechů z Volyně v Žalci objednat fotografie z těchto slavností. Fotografie, jak byly ořsknuty v 21—22 čísle Věrné stráže a mnoho jiných pořídila Československá fisková kancelář v Praze a může se jich objednat libovolný počet ve velikosti a ceně podle níže uvedeného seznamu: zvětšenina 13×18 cm Kčs 20,-, 18×24 cm Kčs 36,-, 24×30 cm Kčs 66,50, 30×40 cm Kčs 119,50, 40×50 cm 161,50 Kčs, 50×60 cm 240,- Kčs za kus. Zvětšeniny přesahující více než 1m² se účtují za 1m² Kčs 352. Zájemci nechť se přihlásí u SCZV osobně (kde si prohlédnou všechny snímky), anebo poštou zašlou peníze na fotografie a 20 Kčs na poštovní výlohy.

Okresní odbočka Svazu Čechů z Volyně v Lanškrouně upozorňuje všechny členy Svazu Čechů z Volyně, že jest záhodno, aby měsíce června t. r. zaplatili členské příspěvky za rok 1949 a nedoplatky za rok 1948. Peníze se budou přijímat každou neděli dopoledne v kanceláři odbočky. Nemůžete-li přijet, zašlete poštou na adresu pokladníka: Emil Beran, obec Dolní Trěšňov č. 71, Lanškroun, s pozn. „SCZV“. Rovněž uctivě žádáme všechny členy naší odbočky, kteří během loňského roku 1948 a snad již letošního roku 1949 odeslali členské příspěvky přímo do Žalce, aby nám to neprodleně oznámili. Nevyhnutelně to potřebujeme k vyúčtování.

Dětský domov v Žalci přijme do ústavu několik osirelých dětí. Volyňští krajané, podejte písemně zádstj přímo na Správu Dětského domova v Žalci, tř. Klementa Gottwalda.

Reemigranti z Volyně, osídlené v kraji Ústí nad Labem, upozorňujeme, že výnosem MNO byla zrušena funkce styčného důstojníka MNO při OÚ a FNO v Teplicích Lázních a že v důsledku toho musí se v záležitostech, při jejichž vyřízení u OÚ a FNO v Teplicích Lázních budou potřebovat pomoci, obracet na pobočku Československého ústavu zahraničního, anebo na okresní

jednotu Svazu bojovníků za svobodu v Teplicích.

Svaz Čechů z Volyně zaslal býv. styčného důst. pplk. Raušovi dopis tohoto znění: „ÚV Svazu Čechů z Volyně na své schůzi, konané dne 23. IV. 1949 vzal s politováním na vědomí Vaši zprávu o zrušení funkce styč. důst. MNO u oblastní osídlovací úřadovny v Teplicích Lázních.

Je naší milou povinností vyjádřit Vám při této příležitosti naši upřímnou a hlubokou vděčnost za velikou, obětavou, nenáročnou, iniciativní a úspěšnou činnost a práci pro volyňské Čechy, kterou jste tak zdárně a prospěšně konal při řešení osídlovacích a existenčních olázek našich reemigrantů ve funkci styč. důst. OÚ v Teplicích Lázních.

Výsledky Vaší práce jsou velmi radostné. Svým kladným a upřímným postojem k volyňským Čechům získal jste si jejich lásku, vděčnost a uznání. Všichni, kteří kdykoliv s Vámi přišli do styku, vyjadřují se o Vás jen pochvalně a zvláště si Vás váží naše vdovy po padlých, invalidé a pozůstalí, kterým jste vždy věnoval zvláštní pozornost a jejich zájmy jste nekompromisně hájil.

Přijmete proto, pane plukovníku, náš ryzí volyňský dík a opravdové přání osobního blaha a spokojenosti v další práci na novém Vašem působišti.“

Přijme se truhlář - leštič vítán - k okamžitému nastoupení. Podmínky dobré. Zájemci pište nebo osobně se hlašte v administraci Věrné stráže.

Cukrářství Ludmila Raicinová, Špindlerův Mlýn, Krkonoše, přijme ihned za velmi výhodných podmínek cukráře, anebo učeně, resp. výpomocnou sílu u cukrářství. Nabídky zasílejte na adresu: Ludmila Raicinová, Špindlerův Mlýn, okr. Vrchlabí, anebo na Svaz Čechů z Volyně v Žalci.

Prodá se slušná pianová harmonika zn. Hohner (48 basů). K doptání na Svazu Čechů z Volyně, Zatec.

Hřadá sa pán Čepík z obce Ozerany České, 20 km od Lucka. Jeho nejstarší dcera sa menovala Žeňa. Pani, ktorej sa vojny zachránil život, sa pred tromi mesiacmi dostala do Kanady a odiaľ by sa chcela nejako odmeniť svojomu záchrancovi. Vie o ňom len toľko, že po vojne sa dostal s ostatnými volyňskými Čechami niekam do Kraslic v Československu. Kto by o p. Čepíkovi niečo vedel, nech to oznámi na adresu: „Kanadan“, 29 Madison Avenue, Toronto, Ontario, Canada.

Evženie Kočková, Fulštejn 111, okres Krnov, hledá svoji bývalou kolegyni z učitelského kursu ve Zdobunově na Volyni Cecílii Venigrovou z Hlinska na Volyni. Místo pobytu sdělte urychleně.

Leon Syblík, Lipno 24, p. Tuchořice, hledá svoji sestru Tereňu Syblíkovou, nar. 1938, z Volkova na Volyni, která při odjezdu z Volyně jela jiným transportem a víc se už nenesli. Prosíme všichni, kdo by o hledané věděli, aby ji na to upozornili nebo napsali zprávu na adresu jejího bratra.

Hlídká volyňských záložníků

Vojenská služba nejvyšší cti každého čs. občana — staňte se poddůstojníkem z povolání

(Dokončení.)

Existenční vyhlídky a zabezpečení do budoucna

A) Jmenování důstojníkem:

Poddůstojníkům z povolání, pokud se osvědčí a prokáží způsobilost zastávat vyšší velitelské funkce, bude umožněn další postup a bude jim dána odpovídající důstojnická hodnost.

Poddůstojník z povolání, který konal službu v tomto poměru nejméně 3 roky (je-li absolventem voj. odborné školy let. dorostu nejméně 2 roky), a není-li starší 28 let (u letců 24 let), může být přijat do Vojenské akademie nebo do Letecké vojenské akademie.

Dále může být jmenován důstojníkem z povolání bez absolvování Vojenské akademie poddůstojník z povolání, který konal v tomto poměru službu:

1. nejméně 10 let, nebo
2. nejméně 8 let, z toho však nejméně 2 léta na důstojnickém služeb. místě, nebo
3. nejméně 5 let a vykonal zkoušku na leteckého specialistu (týká se leteckých specialistů).

B) Převedení do jiné státní nebo veřejné služby:

Poddůstojníci z povolání mohou být po uplynutí závazku převedeni na vlastní žádost do jiných státních nebo veřejných služeb, a to jak v oboru vojenské správy, tak i mimo ni. Doba, strávená v poměru poddúst. z povolání se přitom hodnotí v novém služebním poměru po převodu vždy jako doba strávená a započítatelná v tomto služebním poměru.

C) Přeložení do zálohy:

Poddůstojník z povolání, který bude přeložen do zálohy na vlastní žádost, obdrží odstupné.

Výše odstupného:

Vykonal-li službu v poměru poddůstojníka z povolání:

- a) aspoň 5 let, avšak méně než 10 let: pětiměsíční výměra služného naposled příslušejícího,

Budujeme sociální fond

Josef Kalík, Pavel Houska a Ant. Cinerl, všichni z Liberce, věnovali na účely SCzV 1.500 Kčs. ÚV SCzV vyjadřuje tímto srdečný dík štědrým dárcům a těší se z radostného pochopení své záslužné práce.

Haršovský Týn. Na svatbě Emilie Čihákové a p. Vojtěcha v Otově bylo sebráno 1324 Kčs. — Děkujeme ménem všech potřebných štědrým dárcům a novomanželům přejeme hodně štěstí na společné cestě.

Dne 23. IV. 1949 konala se svatba p. Slemrina Antonína z Kostel. Lhoty se sl. Stehlíkovou Evžení ze Senova u N. Jičína. Na práci hostitelů byla panem Stehlíkem Josefem provedena sbírka na sirotky a vdovy po padlých, která vynesla 1330 Kčs. S. J. — Děkujeme štědrým dárcům a přejeme novomanželům hodně spokojenosti.

Na pohřbu Alex. Jarůčka v Kašticích bylo vybráno 3540 Kčs na soc. fond. — Děkujeme všem štědrým dárcům, a pozůstalým vyslovujeme upřímnou soustrast.

6. svobodný, výjimečně ženatý,

7. soudně bezúhonný,

8. který vykonal ákonitou presenční službu a úspěšně absolvoval poddůstojnickou školu nebo jiné školení na rovné postavení poddůstojnické škole; v roce 1949 MNO přijímá i uchazeče z řad mužstva, kteří neabsolvovali poddůstojnickou školu, ale dávají záruku, že se dobrými poddůstojníky z povolání stanou.

9. jestliže podle posudku velitele svými mravními hodnotami a vojenskými vědomostmi dává záruku, že se stane schopným poddůstojníkem z povolání.

Věková hranice: 30 roků v kalendářním roce, ve kterém se podává žádost (výjimku povoluje MNO).

Podávání žádostí

Osoby v činné službě předkládají žádosti služebním postupem na předepsaném tiskopisu, který obdrží u svého velitelství — osvět důstojníka.

Osoby v záloze předkládají žádosti svému kmenovému tělesu na předepsaném tiskopisu, který obdrží u každého posádkového velitelství nebo u DOV, kde jest současně zřízena stálá informační služba.

Žádosti a dotazníky nutno vyplnit podle předtisku a řádně kolkovat. Současně s podáváním žádosti neopomeňte odeslat hlášení MNO a připojeném korespondenčním listku, který řádně a čitelně podle předtisku vyplňte!

Vojenské školy Jana Žižky z Trocnova

Od počátku školního roku 1949-50 budou otevřeny dvě vojenské školy Jana Žižky z Trocnova, z nichž každá bude mít svůj vlastní internát. Školy jsou postaveny na rovné gymnasií a jejich úkolem je poskytnout žákům vyšší obecné vzdělání se zvláštním zřetelem ke vzdělání odborně vojenskému. Tim připravují tyto školy žáky ke studiu na vojenských akademiích. Do vojenských škol může být přijat ten, kdo úspěšně dokončil školu II. stupně, vykonal přijímací zkoušku obecnou zkoušku pro přijetí do V. tř. gymnasií, a splní podmínky ministerstva národní obrany, hlavně podmínky zdravotní. Žádosti se podávají do 31. května posádkovým velitelstvím v místě bydliště, na tiskopisech, které možno s bližšími informacemi objednat u ministerstva národní obrany, X. odbor, Praha-Dejvice.

Upozornění důstojníkům v záloze, kteří budou letos povoláni k pravidelnému cvičení ve zbraní. Před nástupem cvičení se odhlase z civilního zásobování potravinami. Důstojníci dostanou od vojenské správy potravinové listky ČSA na chléb, bílé pečivo, maslo, umělý tuk, sádlo a cukr. Při nástupu k svému útvaru odevzdají tito důstojníci potvrzení svého národního výboru, že se z civilního zásobování odhlásili.

Dovolene

Základní výměra dovolené na zotavenou činí 14 dní. Po pěti letech se tato výměra prodlužuje o 7 dní.

Jestliže poddůstojník z povolání strávil v tomto poměru 15 let služby, prodlužuje se základní výměra o 14 dní.

K obstarání nutných soukromých záležitostí může být poddůstojník z povolání udělena dovolená až do 14 dnů i po vyčerpaní řádné dovolené.

Z vážných zdravotních důvodů může být poskytnuta zdravotní dovolená nejdéle na 3 měsíce.

Dovolene pro výkon veřejné funkce se řídí směrnicemi jako u důstojníků.

Podmínky pro přijetí za poddůstojníka z povolání

Za poddůstojníka z povolání může být přijat uchazeč, který je:

1. čs. státním občanem, české, slovenské nebo jiné slovanské národnosti,
2. státně, národně a politicky spolehlivý a mravně bezúhonný,
3. oddán lidově demokratickému zřízení,
4. tělesně a duševně způsobilý,
5. absolvent školy II. stupně nebo má rovnocenné vzdělání (výjimku povoluje MNO),

Všem volyňským krajanům

Náš zájmový časopis Věrná stráž bude vycházet pravděpodobně pouze do konce t. r., neboť jeho poslání bude v hlavních rysech splněno a také z důvodů finančních, protože musíme s politováním konstatovat, že značný počet našich odběratelů neplní své povinnosti a že je řada takových, kteří nemají vyrovnáno předplatné ani za rok 1948. SCzV nemá jiných prostředků na hrazení výloh spojených s vydáváním časopisu než předplatné.

Redakce Věrné stráže upozorňuje proto všechny vol. krajanů na tuto skutečnost a žádá, aby jí byl zaslán a propuštěn k uveřejnění všechen hodnotný materiál, který je důležitý s hlediska našich všeobecných zájmů. Jedná se především o fotografický materiál z Volyně (obce, obecni neb družstevní podniky, jednotlivé usedlosti, spolkové domy, školy, památná místa, události a pod.). Dále jsou velmi vítány snímky, které zachycují účast vol. Čechů v čs. zahr. arm. v SSSR a snímky z bojů. Také písemný historický materiál jak ze života jednotlivých obcí tak všeobecný bude zpracován a použit.

Nemusíme zdůrazňovat význam zveřejnění tohoto materiálu. Věříme, že najdeme u všech vol. krajanů plné pochopení a podporu těchto našich snah sloužit jejich zájmům.

Veškerý materiál bude po použití nebo zpracování vrácen majitelům.

Upozorňujeme předplatitele našeho časopisu, kteří poukazují předplatné složenkami pošt. spořitelny č. 70403 na účet okresní spořitelny a záložny v Žatci, aby těchto složenek nepoužívali. Předplatné zasílejte na konto pošt. spořit. č. 728301 s poznámkou „Pro Věrnou stráž“ nebo raději na konto pošt. spořit. č. 10268 s toutéž poznámkou. Prosíme o vyrovnání předplatného nejpozději do 1. července t. r.

Oznamujeme čtenářům, že máme na skladě již jen několik málo vázaných ročníků VS. Kdo by o ně měl ještě zájem, nechť ihned sdělí svou adresu do administrace VS, Žatec, nám. dr. E. Beneše 155.

Značce „Bojovník“ odpovídáme, že jako takový by měl mít více odvahy podepsat se plným jménem. Anonymy házíme zásadně do koše.

Karel Břízka. Prosíme o sdělení adresy.

K šestému výročí vyražďení a vypálení Českého Malína připravujeme dokumentární číslo. Prosíme o fotografický a písemný materiál. Rovněž příspěvky, zvláště od pozůstalých, jsou vítány. Prosíme o snímek Nového Malína u Šumperka.

Krajana Beštu prosíme o folky z pietních oslav v Českém Malíně a jiné snímky, které bychom mohli použít pro dokument. číslo. Děkujeme předem. Vše vrátíme.

Mandelinka bramborová největší škůdce bramborů na celém světě

Naše zemědělství Vás volá do pohotovosti! Pomozte mu od nejnebezpečnějšího škůdce bramborů! Naučte se mandelinku bramborovou poznávat!

Mandelinka bramborová byla do Evropy zavlečena ze Severní Ameriky. Přes všechna opatření se dostala až k nám. Zamořila některé kraje, ale důkladná opatření ministerstva zemědělství zabránila u nás dopusť holozírům. V příštích letech chceme naše bramborářství nejenom uchránit před tímto škůdcem, nýbrž chceme vypěstovat ještě více jakostnějších bramborů než dosud, abychom si zajistili vývoz sadbových bramborů.

V Německu za druhé světové války byla opatření proti mandelince bramborové prováděna špatně a po válce nebyla prováděna vůbec. Došlo proto k úžasněmu rozmnožení tohoto škůdce ve více než 7000 obcích a mnoho tisíc hektarů bramborových polí bylo dohola ožráno. Odtud byl severozápadními větry zanesen k nám do Čech. Hradba šumavských a krušnohorských lesů, jež několik let temuto náporu odolávala, nebyla již dostatečnou překážkou.

Mandelinka bramborová je brouk mající jako ostatní brouci a většina hmyzu dokonalou proměnu, čili má ve svém vývoji kuklu. Přezimuje v půdě v různých hloubkách, odkud vylézá v dubnu, nebo až v květnu, jakmile teplota vzduchu a půdy dosáhla 14 stupňů C. Samička klade vajíčka na spodní stranu listu, za tři až čtyři dny se z nich lhnou larvy, které se zdrží 14—21 dnů na natě a ožirají listy a stonky trsu, stejně jako přezimovavší a vyhlíhli brouci. Vznikají tak „ohniska výskytu“ larev, nebo brouků. — V této době lze škůdce bezpečně a s malým nákladem zničit! Přítomnost mandelinky bramborové lze na natě také poznat podle skvrn připomínajících skvrny inkoustové, jsou to výkalné škůdce.

Studujte vyobrazený škůdce na barevných plakátech v obci, na nárožích, v biografích a pod. — Mandelinku bramborovou se nám počte zlikvidovat jen tehdy, budeme-li znát všechna místa jejího výskytu. Hledání mandelinky je nutno vést nejvíce pečlivě! Nepřítele je nutno dobře znát a proto musíme o tomto škůdci co možno nevíce vědět. Jak již bylo uvedeno, přezimuje v různých hloubkách, v těžkých půdách mělčeji, v lehkých dokonce i v hloubce přes půl metru. Do půdy zalézá koncem léta nebo až na podzim a zůstává v ní v nehybném stavu až do jara. Jakmile se ale na jaře půda proteplí a vysázené brambory vy-

raší první listy, vylézá mandelinka z půdy a ožirá listy bramborů. Leze za nimi i několik desítek metrů daleko, vedena výborným čichem a je-li dosti teplo, také na sousední pole přeletí. Za několik dní na to se brouci mandelinky páří a samička klade vajíčka. Tato jsou hněde oranžová, o něco menší než-li jetelové samínko, nakladena v menších skupinách vždy na spodní straně listů bramborové natě, zřídka kdy na povrchu půdy.

Za týden po naklazení vajíček se z nich lhnou drobné, tmavočervené larvy zdržující se s počátků pohromadě. Ožirají nejmladší pletiva listová, nečastěji vyžirají v listech dírky. Rychle rostou a rozlézájí se po sousedních listech. Na nich ožirají pletiva od kraje a ponechájí jen silnější nervy neporušené. Je-li jich na natě mnoho, ožerou všechny listy a rozlezu se po okolních trsech. Dospělá larva je korálově červená s černou hlavou a štítem a na boku má dvě řady černých skvrn. Též poslední dva články zadečku jsou na svrchní straně černé. Je dlouhá necelý centimetr a velmi žravá. Zalézá do půdy, nejčastěji do hloubky bramborových hlíz a zde se přeměňuje v růžově červenou kuklu. Na ní jsou už zřetelné nohy, tykadla a krovky příštího brouka. Za týden nebo deset dní klidu se mění v dospělého brouka, který zůstává několik dní v půdě než mu ztvrdnou části těla a pak vylézá na povrch aby po páření dal vznik druhému pokolení. U nás v hořských polích má mandelinka jen jedno pokolení do roka, v teplejších krajích dvě pokolení, ve zvláště suchých letech jako 1947 se může vytvořit i část třetího pokolení.

Skutečnost, že jedna samička mandelinky naklade až 2000 vajíček (může i dvakrát přezimovat!), že má dvě pokolení v roce a že je schopná letu, je vysvětlením pro její značné rozšíření v Evropě a pro její rychlý postup. Nesmíme dopustit, aby se nebezpečně přemnožila.

Je povinností každého občana republiky hlásit ihned každý výskyt mandelinky MNV nebo ONV a pomoci při všech opatřeních proti ní přesně podle toho, jak budou ražena.

Na jaře nutno prohledat pečlivě všechna bramborová pole i hend, jakmile brambory vyraší a zejména prohledat brambory na loňském bramboršti vysázené do t. zv. lapacích pásů, nebo i zplnělé, vyrostlé z nevybraných hlíz (po mrazné zimě). Nalezené brouky, larvy a vajíčka nutno zneškodnit v lahvičce s petrolejem.

Na místě, kde se zjišť mandelinka

KTERÉ ODBOČKY ZISKALY CENY

Václav Židlický,

vítěz 2. olympiady lidového umění a tvorby v sólové recitaci obhájil toto místo, získané roku 1948. Pod jeho vedením získala první místo ve sborové recitaci kull. skup. „Zatec“. Účinkoval také ve sborovém zpěvu kull. skup. „Zatec“, která získala třetí místo a obsadil páté místo v sólovém zpěvu, ve kterém soutěžil poprvé.

Vítězové z r. 1948-49

Před olympiádou jsem napsal, že jen tři vítězové se odhodlali obhajovat dobyté posice. Ano, byli to: Jiřina Permanová, klavír, která srdnatě a nebojácně se pustila do svých soupeřů, kdo by to řekl do tak křehkého děvčete! Klidně poslouchala hru svých soupeřů, soustředila se na ni, a když byla vyzvána, aby nastoupila ona, překvapila nás tím, že si nepřinesla žádné noty. Ano, všechny tři skladby hrála z paměti! Takovou Salonní polku Fis dur od Bedřicha Smetany — to je výkon! Zahrála, poděkovala a klidně si šla sednout. Je po boji. Teď už má slovo jen soudcovská komise. A Jiřina to vyhrála po druhé! Další vítěz Václav Židlický, recitace. Nechej zde vyzdvihnout jeho nebojácnost, neten je velmi vyrovnaný, a i když si nebyl snad jist vítězstvím, připravil se, šel a vyhrál, odraziv velmi silný útok na svoji posici

Vždyť podle pořadí vítězů vidíte, jak se to pod ním velmi změnilo. Zde bych chtěl dodat: nemá to tak lehké, tento vítěz. V tak mladičkém věku je zaměstnan, živí matku a malou sestru, studuje soukromě reálné gymnasium, vede kull. skup. „Zatec“, učí se na housle, účinkuje na všech slavnostech, hraje v sokolské kapele a sám nevím, co vše ten hoch dělá. Tedy velmi intenzivně využije každou volnou chvíli. Na prvního máje celé dopoledne pochodoval a vyhrával v průvodu, a již o 13. hod. byl připraven za kulisami, pomáhal řídit veřejné vystoupení a sám vysupoval. Snad že je zvyklý se probíjet životem, dokázal si zvyklit zase první místo a tak uhájil po druhé místo vítěze v sólové recitaci, a navíc letos se dostal se svou skupinou ve sborové recitaci z druhého na první místo. Třetí, loňský vítěz v sólovém tan-

Jak všem je známo, první tři místa na olympiádě lidového umění a tvorby jsou odměňována cenami. Letos to byly krásné poháry věnované OÚZ z Prahy. Zajímavé, které odbočky SCZV mají v držení tyto trofeje. Tak odbočka Horšovský Týn získala: 4 první, 3 druhé a 2 třetí a má v držení putovní pohár Věnceslava Svihovského pro sola za všestrannost. UVSCZV Zatec, který plní také funkci odbočky: 4 první, 2 druhé a 4 třetí a putovní pohár za všestrannost pro sbory dr. B. Steinera Odbočka Podbořany: 1 první, 1 druhé a 1 třetí. Odbočka Cheb-Jáchymov: 2 první a jedno druhé. Odbočka Teplice: 2 druhé. Odbočka Sternberk: 1 třetí.

Dále mají zastoupení odbočky: Lito-měřice: 1 čtvrté, AŠ: 1 osmé atd.

A ještě jedna zajímavá statistika: Vezměte si poslední číslo VS a nahlédněte do tabulky vítězů, kde máte v závorkách jméno obce, odkud pochází vítěz. Kde zůstaly prominentní obce v kultuře: Moskovština, Boratín, Mirošov atd. Ze by usnuly? A takové obce jako Huleč zachránila jedině sl. Balladová, Kvasilov — Židlický M. a Šimek, ostatní obce jsou méně známé z Volyně, a zde vidíme, kdo se má ve vlasti k světu.

Go jsem dělal! — bylo, ale co děláme teď — to je důležité!

Jiří Šulženko,

vítěz 2. olympiady lidového umění a tvorby 1949 v sólovém tanci, který taktéž obhájil první místo, získané roku 1948. Druhé místo získal se souborem „Šumavan“ ve sborové recitaci a třetí místo v sólové recitaci; účinkoval také v hudebním triu „Šumavan“, které dobylo první místo.

Jiřina Permanová,

vítěz 2. olympiady lidového umění a tvorby 1949 ve hře na klavír obhájila první místo, které dobyla roku 1948.

ale velmi těsně a ním se umístila Jana...
je nezávislost je připravila o první místo. Ale již příští rok se bude muset Jiří velmi dobře připravit, aby dobyl vítězství po třetí

I tak je to velký úspěch, být vítězem dvakrát za sebou. Vždyť jen tito tři prokázali odvahu postavit se a změřit si své síly s ostatními uchazeči o primát. Na harmoniku loňský vítěz Hajný nepřijel a byla to škoda, byl by to zajímavý soubor, neb sly byly velmi vyrovnané jak mladím tak uměním. Zpěv duo loňský vítěz se vzal bez boje. Ale ve

sborovém zpěvu máme radostný obraz. „Boratín“, stálý vítěz na Volyni a vítěz loňský, letos neobhájil, a tak se stalo, že máme na jeho místo prakticky dva, a theoreticky jeden pěvecký sbor, který zasedl na trůn nejlepšího pěveckého sboru volyňských Čechů, a to sbor „Žitomír“, který má stejný počet bodů se „Šumavancem“. Oby tyto sbory mohou si klidně tento titul přivlastnit, jsou velmi dobří, a snad nikdy jsme tak dobrý pěvecký sbor neměli. Výborní, vynalézaví a hlavně nemají jen jednu koncepci, tím jsou hodnotnější. Kdo zná Meclov aneb Jakubov nikdy by neřekl, že v takové vesničce je tak umělecký pěvecký soubor. Jelikož mají oba, jak jsem podotkl, stejný počet bodů, není ještě rozřešen problém, zda v tomto oboru byla silnější západní neb východní Volyně.

Teď jde ještě o všestrannost. „Žitomír“ jen sborově zpívá. „Šumavan“ sborově zpívá a recituje. „Zatec“ sborově zpívá, recituje a tančí, to znamená, že na všestrannost by bylo pořadí opačné. To se uvidí, co se udělá za rok, jak kdo půjde kupředu, a kdo ví, zda někdo, co by skrytý favorit, se nedostaví. Když se tak podíváme na tabulku vítězů, jsou tam zajímavé skutečnosti: Na klavír první dvě místa drží dívky, na harmoniku chlapci, v sólové recitaci docela čtyři první (loni tři) drží muži, zpěv solo zase pro změnu první tři místa obsadily ženy, je to zajímavé. Což dívky neumi recitovat a páni zpívat? Radostným přínosem byly hudební nástroje, při vyřazovací soutěži se to hemžilo kytarami, mandolínami a balalajkami, ovšem, ty se mohou lépe využít, jen trochu pomyslet! Což, sborový zpěv a tanec by se nemohli na ně doprovázet? Jen trochu fantasie a kombinovat. A co harmonika pro doprovod sboru? Máme na to celý rok, tak do práce.

V. L.

OSLAVY B. SMETANY V ŽATCI

V tomto měsíci radostných oslav jedno datum připomíná nám smutnou ztrátu velkého syna našeho národa — zakladatele a tvůrce naší české národní hudby — B. Smetany. Je to datum 12. května, které nám letos připomnělo toto smutné výročí jeho smrti před 65 lety.

Žatec již několikrát vzpomínal tohoto velkého genia naší hudby. Vyvrcholením oslav B. Smetany byl velký vzpomínkový večer, pořádaný dne 26. V. 1949 místním pěv. spolkem Smetana, na kterém byly předneseny ukázky Smetanovy tvorby sborové, vyjadřující citění českého lidu — kolektiva celonárodního.

Na všech těch vzpomínkových večerech poznali jsme, že Smetanův duch byl tak silný, že překonal ty největší životní bolesti, které by jiného podlomily úplně. B. Smetana vytvořil pro svůj národ díla operní a symfonická, kterými posílal svůj národ v době rakouského útlaku myšlenkou svobody a konečného vítězství. Vsugeroval přímo svému národu pevnou sebedůvěru, radostný a bodrý optimismus a přesvědčení, že český národ neskoná, on všechny zloby věků slavně, slavně překoná!

V době, kdy náš národ budoval svůj chrám umění — Národní divadlo — B. Smetana tvořil pro něj svá díla operní, z nichž nejznámější jsou: Prod. nevěsta, Dalibor a Libuše. Pro symf. orchestr složil cyklus symf. básní „Má vlast“, jímž oslavil krásu českého kraje a slavnou minulost našeho národa. Nejvýznamnějším a nejosobitějším znakem Smetanovy tvorby je jeho hluboce národní nota, jeho víle vlastenecká, jeho láska k národu a vlasti. Nejlépe Smetanova díla, ani toho nejdrobnějšího, v němž by se neozývala lidová melodie, které by nebylo psáno pro radost a povzbuzení českého člověka.

Smetanova hudba byla heslem a znamením skutečné svobody, svobody národa i svobody člověka. B. Smetana byl první z našich umělců, kteří pochopili velkou povinnost umělce sloužit lidu, povznášet jej svým uměním.

V letech šedesátých minulého století v Praze vznikl první pěvecký spolek „Hlahol“ a podle jeho vzoru po venkově řada spolků podobných, které pěstovaly zpěv a hudbu. Pro tyto spolky B. Smetana skládal četná sborová díla, z nichž nejmožnější je kantáta „Česká píseň“, ve které oslavil píseň chrámovou, píseň milostnou, píseň společenskou a nejvíce píseň vlasteneckou.

Také město Žatec má svůj pěvecko-hudební spolek, který nese hrdě jméno B. Smetany a svým pořadem na posledním velkém vzpomínkovém večeru přinesl žateckému obecnstvu ukázky ze Smetanova díla vokálního i symfonického. Po prvé se představil obecnstvu žatecký orchestr symfonický. Řady místních pěvců byly zesíleny obětavou účastí pěveckého spolku „Vlastislav“ z Chomutova. Sólové ukázky z opery „Dalibor“ přednesl člen Rakovnické opery p. Kamil Vlček, tenorista. Tafo radostná spolupráce pěvců blízkých měst našeho kraje dokazuje, jak hudba sblízuje příslušníky našeho národa a že patří stále heslo Smetanova, že: „Život Čechů je v hudbě“.

Ano, máme všichni hudbu rádi a jsme přesvědčení, že Smetanovo dílo si zaslouží, aby se stalo známým celému národu, jehož blaho bylo vyfouzeným cílem tohoto skladatele.

Prof. A. Vaníš.

Z dopisů účastníků olympiady

„... že jsme se všichni šťastně dostali domů a co hlavní v dobré náladě. Celou cestu jsme kuli plány o další práci našeho souboru. Na olympiadě jsme získali mnoho zkušeností, jak celý soubor, tak já sám, a věřím, že na 3. olympiadu se připravíme už mnohem lépe. Vždyť máme celý rok času a první začátky za sebou. Poslou nám také bude spolupráce s místní čfodskou skupinou a tak příště už vystoupíme jako „volyňští Chodové...“ Ano, to bude správně a jistě velmi zajímavé, a co hlavně, bude to velký přínos a osvěžení pro naši kulturní práci zde ve vlasti.“

Ovzdušij vyřazovací soutěže

„V sokoiovně, kde se odbývalo vyřazování, byla jsem prvně na soutěži. Dříve jsem jen ve Verné stráži četla o loňské první olympiadě. Byla jsem zvědavá, jak se to dělá. Již když jsem dojížděla do Žatce, zmocnila se mě velká tréma (nervosita), ani jsem nevnímala, že přišel, že jsem v samém spěchu zapoměla obědvat, ale cele jsem se soustředila na vyřazování. Ani mi nešlo o to, zda vyhrájí, chtěla jsem se jen přesvědčit, jak jsem silná a jak obstojím mezi tak vybranou konkurencí. I když jsem končila hodně daleko od prvního místa, nic si z toho nedělám, teď už vím, jak se to má dělat, a příště se jen tak nedám. V sále bylo již hlučno, i když to bylo jen pro solovou recitaci a zpěv, bylo nás tam hezká řada. Pak začal přicházet známí z Volyně, každý se ptá co dělám, v čem soutěžím? Já jsem ani nemohla promluvit, nevím, proč jsem byla tak nervosní. Pak přišel soudcovský sbor. Dámy jsem neznala, ale mistra Libovického jsem poznala. Mezi námi si sedla pí Chudobová, mluvila s námi a říkala mi, že se nemím bát. Ono se to řekne, nebát se. Kdyby tam nebylo tolik lidí. Pak jsem si uvědomila, že jsem se na to tolik těšila, tak proč najednou ten strach. Václav Židlický, který organizoval přípravu pořadí, mě poprosil, abych se připravila. Ještě jednou mi pořádně zabušilo srdce, ani nevím jak, a už jsem se oetla na jevišti. U soudcovského stolu jich sedělo nějak mnoho, dobře, že jsem nevěděla, že tam seděli také žurnalisté. Jak jsem to dělala, nevím, byla jsem ráda, že je konec a že z jeviště zmizím. Musím se tomu dneska smát. Tolik jsem se těšila, a na konec jsem byla ráda, že jsem z jeviště pryč. Radím vám, slečno, častěji vystupovat doma na oslavách a akademiích, osvoíte si přednes před veřejností. — Pozn. L.). Pak už jsem v klidu pozorovala další soutěžící. Když recitoval Židlický, věděla jsem, že to je nádherné, a byla bych mu nejraději zatlaskala. (To jste mohla, svědčí to o vašem dobrém vychování — uznat to, co komu patří. — Pozn. L.). Ale nikdo netleskal, tak jsem také mlčky seděla. Kdo si prohodil, že je to loňský vítěz a jistě i letos vyhraje. Zdaleka jsem nebyla tak dobrá. Ale již ode dneška se budu připravovat. My ženy musíme zaútočit na horní část pořadí, které se stalo doménou našich pánů.“ Tolik z dopisu jedné z účastnic.

Chtěl bych dodat: Takový a podobný pocit se prožívá vždy, když se vstoupuje po prvé. Ale vy máte velký předpoklad být úspěšná, když se dobře připravíte, častěji budete vystupovat, osvo-

jíte si potřebny klid, aby se přednes nerušil, abyste se mohla celkově soustředit i citově. Nesmíte vnímat a myslet na to, že vás někdo pozoruje, že se na vás dívají, vžčt' od toho jste na jevišti, pro vás nesmí na světě nic existovat — jen a jen přednes. Jak praví velký ruský režisér Stanislavskij „Na jevišti jsou čtyři stěny. Tedy i tam je stěna, kde sedí obecnstvo.“ V tom, co jsem si připravil, žiji, neefektím, přirozeně předem připravenou věc přednáším. Strach může mít jen ten, kdo si to dobře nepřipravil a musí při přednesu se nato soustředit a myslet. Ale to vše je vidět a pak se ztrácí body. Brát věc, i když to je snadné, na lehkou váhu, se nevyplácí. Z vašeho dopisu mohu soudit, že máte velké předpoklady stát se úspěšnou, neb ten, jak vy píšete, strach, je jen vědomost zodpovědnosti, a to je krásná známka. Děkuji za dopis, a na třetí olympiadě na shledanou. Libovický.

Kult. skup. „Žatec“ získala pohár Dr. Bedřicha Steinera

Putovní pohár pro sbory získala pro rok 1949 kult. skup. „Žatec“, která soutěžila ve všech třech disciplínách a velmi dobře se umístila. Vcelku dobyla: 3. místo ve sborové zpěvu, 1. místo ve sborové recitaci a 1. místo ve skupinovém tanci, tedy dvě první a jedno třetí. K tomu taktéž u skupinového tance obsadila druhé a třetí místo. Zde tedy suverénně drží primát přede všemi skupinami. Ovšem nechci předbíhat událostem, a jistě na druhý rok ostatní skupiny již ode dneška budou přemýšlet, jaké národní tance Slovanů by si měly připravit, aby zaútočili na postavení „Žatce“.

Nádherné ceny věnované Československým ústavem zahraničním z Prahy

Letošní rok věnoval ceny Československý ústav zahraniční z Prahy. Byly to krásné poháry, velmi vkusně gravírované a bude to nesmrtelná památka všem, kdož je dobyli. Vřelý dík patří za tuto podporu. Ostatně to není po prvé, že ČUZ z Prahy prakticky podpořil naše snažení v kulturním dění, a jako vždy prokázal velké pochopení pro život reemigrantů.

Kult. skupina „Žatec“ zajíždí na žatecký venkov

Kulturní skupina „Žatec“, která již tolikrát propagovala slovanské národní umění v našem pohraničí, zajíždí tentokrát na žatecký venkov a mezi polské zemědělské dělníky, kteří pracují na státních stálcích v našem okrese. První vystoupení bude 5. června t. r. v Novém Sedle další pak 12. června ve Velemyšlevisi, 19. června v Počeradech a 26. června v Měcholupech, vždy o 15. hod.

Na programu jsou zpěvy, recitace a tance slovanských národů. V této kult. skupině, jež si odnesla vítězství ve skup. tanci z 1. i 2. olympiady, účinkuje také Žana Zárybnická, která získala 2. místo v sólovém tanci na olympiadě 1949, vítěz v sólové recitaci Václav Židlický a Jiřina Špačková s Jiřím Somolem, kteří zvířezili v tanci.

Věříme, že naši krajané z místa i okolí si nenechají ujít příležitost, přivítají rádi naši skupinu a přijdou shlédnouti ukázky národního umění slovanských bratří, mezi nimiž jsme dlouhá léta žili.

V. L.

„pomínky na Volyňáky

Ad. Bláha

Bylo to v roce 1915, když mě válečné události zavály s mnoha stejně postiženými kamarády do Kowelu. Bylo to někdy v prosinci, kdy nás cele otačené, skříhlé až do schromnutí, vložili na tamějším ohromném nádraží a za neustálého nadávání — což se jaksi v ruskou armádu samo sebou rozumělo — se snažili srovnat nás v nějaké řady, aby nás mohli přepočítati. Byla to asi na nás pěkná podivná, neboť po neustálém sedění v přeplněných a promrzlých dobytých vozech několik dní a nocí, než nás dopravili v Korneuburgu do Kowelu, bylo skoro nemožné na nás žádat vojenský postoj, nehledě k tomu, že jsme přeci jenom nikdo nebyl vyklý na ten ruský sněh a zimu, i když byla na tamější poměry ten čas velmi mírná.

Přidělili nám „ubikace“ v opuštěných a do nemožnosti vyrabovaných obydlích po železničářích, v moderních, t. j. zděných domech blíže nádraží. To zdůrazňuji proto, poněvadž Kowel, ac město, skládá se tehdy povětšinou z dřevěných chatrčí postavených na pilotách, poněvadž vykopati sklepy a základy bylo nemožno pro množství povrchové vody. Byly tam ohromné kontrasty ve všem. Vedle chatrčí čněly moderní vysoké domy, veale bažinaté ulice vyznačovalo se rozlehlé náměstí, možno-li to tak pojmenovat, bezedným drobným pískem, kde v létě nebylo možno vůbec jíti. Nohy se bořily do sypkého písku a nedostal jsi se z místa. Kdežto v ulicích, jak již vzpomenu, museli jsme skákat přes kałuže, a na chodících byly položeny podnikavými vojáky přes prohlubně plné vody a bláta vysazené dřevěné okenice, které tam, zejména na oknech obchodů, byly t. č. skutečně zbytečné. Nechci popisovati život a prostředí tohoto města, nechávaje to peru povolanějšímu, je-li vůbec možné vyvolati správnou představu pouhým „popísem“ t. člověka, který to na vlastní oči neviděl sám. Domnívám se a jistě většina z nás, kdož jsme tam byli, že je to vůbec nemožno.

Kowel, Vladimír Volyňskij, Lublin, Luck, Dubno, Rowno atd., to byl kraj našich krajanů, t. zv. volyňských Cechů, a skutečně jsme se tam s nimi shledávali. A jak nejen nám, ale i jim to bylo milé, ba sváteční. Také jsme se tam shledávali v obchodech se spoustou našeho zboží, jako kolínskou cikorkou, zápalkami a s mnohým a mnohým jiným zbožím, což jsme poznávali podle českých nálepek. Bylo tam také mnoho české obuvi. Prozradím vám, jak jsem se o tom přesvědčil. Máme ten nechvalný zvyk, že považujeme cizí zboží za kvalitnější, a tak se stalo, že si tam některý z nás koupil boty. Samozřejmě, že jsme je se zájmem prohlíželi a někteří neskřbtili chválou, říkajíce: „No jo — ruská juhta.“ Není potřeba zdůrazňovati, že takováto nákupní horčka byla již tehdy nakažlivá, a tak jsme kupovali všichni i bez zvláštní potřeby, zejména když ceny se nám zdály mnohem nižší než u nás. Podlehl jsem také této horčce a koupil jsem si „perka“. Já totiž jsem na ně tehdy trpěl. Prohlížel jsem si je

doma a nemohl jsem se jich nabažiti, až naednou jsem objevil skrytou firmu výrobce a čtu: „Mnichovohradištská továrna na obuv“. Neptejte se, co tu bylo směchu a jaké rozčarování to bylo pro nás, hlavně pro ty, kteří nemohli dost vynachváliti „ruskou obuv“ v Kowelu.

Jistě, že dnešní poměry v Kowelu nelze srovnávat s poměry za carského režimu, zejména s poměry válečnými, které jsme tam prožívali.

Tak jsme tam objevili několik rodin českých, zejména železničářských, z kterých tam zůstala žena s dětmi, i když muž-železničář musel odjít na ústup s ruskými vojsky. Jedna taková žena byla manželkou strojvídce a pocházela, dle jejího vypravování, od Pardubic. Jedna taková, ovšem nezelezičářská česká rodina byla rodina „Houžviců“ v Kowelu, kde jsme se my Češi dle možnosti scházeli. A nebylo nás tam tehdy málo. Manželé Houžvicovi měli, pokud se pamatuji, dva již dospělé syny a dceru. Však to si již dobře nepamatuji. Živili se hospodářstvím a p. Houžvíc se zabýval uzenářstvím. Ovšem, nesmíte si to představovati podle uzenářů u nás. Tam totiž mohl řezičt a uzenářit a jistě i ševcovat, kdo to uměl a měl na to chuť. Paní Houžvicová nás velmi ráda viděla a vůbec byla hevnřejší než její manžel, a tak jsme se toho od ní dozvěděli víc z tamějších poměrů, než od něho nebo jeho synů.

Překvapilo nás, že všichni mluvili plynně česky bez cizího přízvuku a i psali, avšak tu byl háček. Protože v Kowelu nebyla česká škola, tak rodiče, vlastně matka učila děti češtině sama, ac toho z gramatiky velmi málo sama věděla, neboť do Ruska přišla rodiči jako děčko oudněk od Přelouče. Tedy psaly děti Houžviců česky tak, jak se mluvilo. Pro nás to bylo hrozné, ale svědčilo to o nezměrné hloubce vlasteneckého citění těchto lidí.

S tímto jsme se shledávali i v jiných rodinách, a bylo to velmi dojemné, za jakých okolností se udržoval mateřský jazyk mezi těmito našimi lidmi na širé Rusi.

Kde bylo těchto našich krajanů více, tvořili celé vesnice, tam měli i svoji školu, tam nás to tak nepřekvapovalo, tam to bylo jaksi samozřejmé. Tak mám na zřeteli blízko vesnici českou u Kowelu „Kupičov“, která byla jako vesnice u nás. Výstavné chalupy, upravená náves, škola, hasičská zbrojnice atd. Ale bylo tam mnoho roztroušených chalup, jako samoty nebo osady. Tak si vzpomínám, jak jsem jednou odpocíval se svým topičem při stavbě opevnění kolem Lucku, na trávníku, než byl vložěn náklad, který jsme tam vozili, a pozorovali jsme na vyvýšeninách roztroušené chaloupky a hádali jsme, která z nich patří rodině české, a věře, bylo to k poznání i na dálku. Tu se k nám zatoulali pobíhající děti, a my jsme zaslechlí, že mezi sebou mluví jadrnou češtinou. Byl to hošík a děvče. Nemohu vypsati, jak nám bylo — oči plné slz, hrdlo zadržuté a nemohli jsme na ně ani zavolat. To samé se dělo s nimi, když slyšeli, že je voláme česky. Nejistě, ale přece jenom se k nám přiblížili, takže jsme s nimi mohli mluvit. Měli k nám „vojákům“ nedůvěru, ale později se osmělili. Dozvěděli jsme se, která ta chalupa je jejich a skutečně jsme uhádli, že je „česká“, dozvěděli jsme se, že jim „Germáni“ (Austriáci) zabrali krávu i koně a napsal také tátu. Bylo nám těch dětí nesmírně líto a vzpomínali jsme na naše děti, jak se mají nepoměrně lépe, i když tátové mu-

seli odejiti z domovů. Zatracená válka, jsem si myslel. No, popisovati útrapy dětí ve válečném pásmu, to by byla historie strašná. Vzpomínám jednoho hochy, který se živil mez vojáky, jako zatoulaný pes, kterému byla zastřelena matka při poklizení dobytka ve chlévě, sestra při vaření v domku (dřevěném) a táta byl někde v zákopech, byl-li živ, a o něj se nestaral nikdo a ac — dle jeho vyprávění nosil vojákům do zákopů, které vedly jejich zahradou, vodu, nic se mu v té válečné vřavě nestalo. Byl obléknut do zbytků vojenského kroje všech možných armád, které se pohybovaly, a živ byl od vojáků, jak se to dalo.

Vzpomínám si, jak mě pi Houžvicová prosila když jsem jim oznámil, že jedu na dovolenou, abych jim přivezl nějaké gramofonové desky s českými písněmi. Samozřejmě, že jsem slíbil, ale ona nevěřila, neboť jim to slíbilo již víc vojáků a dosud jim je žádný nepřivezl. Tedy jsem jim je přivezl já. Pokud se pamatuji, byla to „Kde domov můj“, „Hej Slovane“, „Hvězdičky, hvězdičky“, „Pozdravujte mě nastokrát, co jsem měl v Praze tolik rád“ a ještě několik písní od našeho nezapomenutelného Hašlera.

Není potřeba zdůrazňovati, že první cesta, když jsem se vrátil, byla k Houžvicovům. Byl přinesen ihned gramofon, za posvátného ticha natažen a nasazena deska. Celá rodina stála „shromážděna“ kolem stolu a my s nimi. Když zazněla naše hymna, tu stékaly všem dojevy slzy jako hráčky po tvářích a my vojáci jsme se slzím také neubránili. To bylo skutečně dojemné a posvátné zároveň.

V tom okamžiku jsem pochopil jejich rozpolcenou duši, jsem jejich domovem a vzdálenou vlastí, kterou mimo otce Houžvice vlastně nikdo z nich dosud neviděl a přesto ji nesmírně milovali.

Při ústupu carských vojsk se těšili na příjdu „naši“, jak říkali, a oni zatím přišli „Austriáci“ a našich tam byli poskrovnu. Ale dovedli jsme se sejít a porozprávět o domově, což dělalo dobře nám, ale zvláště jim, českým Volyňákům, kteří jsou dnes u nás, ale jsou roztroušeni a ještě si již na poměry u nás zvykli a pò vlasti se jim už nestýská.

Prázdninová výměna české a slovenské mládeže

Československá společnost pořádá už třetí ročník roční výměny české a slovenské mládeže o prázdninách 1949. Hlavní zásady akce, jež se v letech 1947 a 1948 setkala s velkým úspěchem a dala vznik velkému počtu krásných přátelství nejen mládeže, ale celých rodin českých a slovenských, zůstávají nezměněny. Roční výměny se mohou zúčastnit zdraví chlapci a dívky od 10 do 18 let. Doba prázdninového pobytu je závislá na vzájemné dohodě, ale nejméně 14 dnů. Účastníci ve věku do 16 let budou opět 66% ani slevu na dráze pro cestu tam i zpět, účastníci starší a průvodci dětí 50%. Děti z chudých rodin mohou obdržet od Československé společnosti příspěvek k částečné úhradě snížených jízdného. Zájemci si vyžadají od Československé společnosti v Praze podrobné informace o prázdninové výměně a vyplní přihlašovací listu. Účelem roční výměny české a slovenské mládeže je, aby mládež poznala za nevyhodnějších podmínek svou vlast, česká Slovenská slovenská kraje české a aby tak dala vzniknouti opravdovému bratrství české a Slováků, vlastenectví československému. Adresa Československé společnosti je: Praha I, Valentinská 1.

Antonín Špatenka

(8. pokračování.)

Průkopnická vesnice

Volencec objednal si jednou 10 kg konopí, z kterého chtěl udělati lano. Obchodnice za krátký čas konopí přinesla a ještě jim poradila, jak mají provazy nebo lana pěkně splétat pomocí dřevěných háčků, aby byly pevné.

Průkopníci tedy podle rady Karpové lana zapletli, co nejlépe dovedli. Nyní tedy pomýšleli na kopání studně. Hledali vhodné místo, aby nebylo daleko od jejich obydlí, a aby co nejdříve opatřili chybějící jim zdravou vodu.

Věnovali tomu celou jednu neděli. Běhali, zkoumali, každý jak nejlépe mohl, podle svých zkušeností, aby vodu našli. Jinak v neděli nikdy nepracovali, neboť Ukrajinci byli národ věřící a zbožný a velmi bedlivě sledovali Čechy, zda i oni drží neděli. Proto naši průkopníci, aby si nedělali zbytečné nepřátele a aby na ně nebylo ukazováno, jako na nějaké neznabohy, též v neděli nikdy nepracovali.

Tuto neděli však jen a jen hledali místo na studnu. Až konečně našli vhodné místo, na kterém se dohodli, že hned zítra začnou kopati.

Druhý den se tedy do toho pustili a kopali otvor do kulata. Pitr zhotovil rám a rumpál s dřevěnou klikou. Zem, kterou vykopali, ihned upravovali, aby měli kolem studně dobrý terén.

Jakmile se děti dozvěděly, že se budou stěhovat do lesa, nebylo s nimi k vydržení. Proto zadonily, aby tam smély jít, že si budou sbírat lesní jahody, plané třešně a jiné lesní pochoutky, které les poskytoval. Rodiče je tedy vzali s sebou.

Dětem se v lese velmi líbilo a ani se jim nechťelo zpět na Bojarku. Rodiče však měli radost, když již nastal večer a děti, ač nerady, šly zpět, neboť po celý den po nich museli dávat pozor, aby nezašly hluboko do lesa a aby je tam neroztrhala dravá zvířata.

Pět mužů den ode dne pracovalo na vykopávání studny. Ostatní pak připravovali topení na zimu, řezali dřevěné dřevo, které pak sušili, neboť jim z něho Pitr slíbil udělati dřevěné nádoby, jako "dra, putny, sudy, talíře, mísy, misky, šce, měchačky a jiné. Velkou hromadu měli připravených lešů na zimu na svícení, neboť věděli, že zde "petrolej, ani svíčky není nikde k dostání.

Tak den po dni pracovali, káceli stromy, aby si tak pro příští rok připravili alespoň kousíček políčka k osetí.

Několik jejich upravovalo ještě pevnost, stavěli kolnu a jiní vyváželi z ovčárny hnůj, který tam byl nastřádan po mnoho let. Měli dřevěná kolečka, které si již někteří zrobili, a po prknech vyváželi hnůj na pastvisko. Když měli ovčárnu vyvezenou, počali pastvisko, kam jej vyvezli, rýt. Kořeny a různá plevel se vytrhávala a pak spalovala. Šlo to sice pomalu, ale za to bylo políčko dobře připraveno.

Ukrajinci, kteří je v lese navštěvovali, objednávali si u nich různé dřevěné nádoby. Průkopníci se naučili dělati i dřevěné obruce a je spojovati.

Jednoho dne přišel je také navštívit do jejich lesní pevnosti Macek s Pajerem. Srdečně se se všemi pozdravili a Macek jim řekl:

— Hoši, vy jste roboti a ne lidé. Ni-

kdo, kdo to nevidí na své vlastní oči, tomu ani neuvěří. Za tak krátkou dobu, co vy jste zde všechno udělali. Nyní vám věřím, že zde budete moci i přezimovati. Takové hrdiny potřebují tyto pralesy.

Všechno si prohlédli, trochu pohovořili a pak se Macek s Pajerem rozloučili. Pitr s Čermákem je ze slušnosti vprovázeli až k lesní cestě.

Macek nadšeně Pajerovi sděloval: — Věřím, že tihle hoši zde zvitězí. Jen letošní zimu když šťastně přežijí. Věř mi kamaráde, že jsem žasl, když jsem uviděl to jejich dílo v tak krátké době. Jsou to znalci, dobří mistři a pak práce je těší, jsou houževnatí a vytrvalí. Takoví lidé si vědí se životem rady, jak je zde viděti, třeba i v pralesě. Považoval sem všechno za nemožné, ale nyní vidím, že jsem se mýlil. Považ, že oni se chtějí přestěhovat do lesa, odříznouti se od lidí, od vesnice, takřka od celého světa. Ti se mohou právem nazývat průkopníci Volyně.

Tak a podobně bavili se páni velkostatkáři o průbojných obyvatelích lesní pevnosti. Den ode dne se kolem pevnosti vše lepšilo. Prokopával se odpad pro případ velké vody kolem celé pevnosti. Ukrajinci když se to dozvěděli, chodili se v houfích dávat na „Čmechy“ a hlavně pak na jejich studnu. To oni neznali, kopati si studnu. Oni stavěli a budovali vesnice vždy jen u řek nebo potůčků, aby měli o vodu postaráno. To jim nijak nevadilo, když byli nuceni chodit si pro vodu třeba 1 km. Dobytek přiháněli k vodě na určité místo jednou až dvakrát denně napájet.

Průkopníci zatím kopali hlouběji a hlouběji, až nadešel šťastný den. Když tak jednoho večera seděli již pohromadě, oznámili, že již mají křidu na dně mokrou a že tedy se může voda brzy ukázat.

Druhý den proto s velkým nadšením přivěsili si dřevěný okov (vědro) a počali se ještě níže dobývat. Bylo asi ke čtvrté hodině odpoledne, když kamarád Šimon uhodil motykou a prokopl tvrdý povrch, načež mu voda vytryskla přímo do tváře. Než se z leknutí vzpamatoval, bylo dno celé pokryté vodou. Zavolal tedy nahoru:

— Hoši, vytáhněte ně, ale rychle. Voda již prýští a velmi rychle přibývá. Nahore tak to uslyšeli, rychle Šimona vytáhli a když jim svůj objev znovu potvrdil, tu se všichni radostí objímali a líbali.

Ten večer bylo v pevnůstce plno slávy. Ženy hned z první vody uvařily k večeri česnečku (oukrop) a boř, t. j. zelovou polévku s bramborem. Chutnala jim lip než kdy před tím, neboť to bylo z jejich studně.

Vody jim stále přibývalo. Pitr udělal na studni ochranu, aby k ní nikdo nepozvaný nemohl a neznečistil ji a pak na zimu, kdyby přišla vánice, aby ji nezavále sněhem. Také měli obavu, aby případně mráz zem kolem ní nepotrhál, a proto i terén kolem studně pěkně upravili a upevnili.

Nyní tedy měli postaráno o vodu a počali zase jinou práci. Bourali chatrnou ovčárnu, dřevo štřepali a skládali k ostatnímu na dvoře, které měli připravené na zimu. A tak, když již vlastně měli všechno na zimu připravené, přestěhovali se všichni do lesní pevnůstky.

Velkostatek však navštěvovali často, neboť tam docházeli pro mléko a jiné potraviny. Ženy se všem samy přes les jíti bály, proto vždy je musel doprovázeti některý muž, který si s sebou brával na obranu sekeru. Ačkoliv jim Ukrajinci říkali, že se v létě vlků nemusí nikdo bát, že jsou nebezpeční jenom v zimě, hlavně za velkých mrazů, když mají hlad, přeci jen nevěřili.

Tak jim den po dni ubíhal v namáhavé práci. Ženy žaly a sušily trávu, trhaly v lese planá jablčka a hrušky, sbíraly houby, lipový květ a vše sušily na zimu. Po celé léto bylo dosti pěkné počasí. U obchodnice Karpové objednali si pak na zimu česnek, cibuli, zeli k nakládání, okurky a sůl. Okurky a zeli naložily do beček.

Také jiné nutné věci nakoupili, jako plátno, nitě a podobně. V té době bylo možné toto vše koupiti a ne příliš drahé. Slanina, sádlo, maso, to se u fezníků vůbec neprodávalo. To prostě někdo porazil dobytče a lidé to od něho nakoupili.

Jednoho dne, když po práci všichni seděli pohromadě, šibalsky se podíval Čermák po kamarádech a pravil jim:

— Hoši, vite na co jsme zapomněli a co bychom ještě nutné potřebovali do zimy upravit?

Všichni překvapeně hleděli na Čermáka a začali opravdu přemýšlet. Nemohli však na nic důležitého přijít a proto žádali Čermáka, aby jim to prozradil.

— Vždyť my jsme úplně zapomněli, že jsme přec lidé smrtelní a tudíž nevíme dne ani hodiny, kdy kdo zemřeme. Tak myslím, že by bylo nutné, abychom si ještě udělali hřbitov. Kdyby si snad ta zubatá některého z nás povolala, abychom ho měli kam pochovat.

Pitr nenechal Čermáka dále mluvit, skočil mu do řeči:

— Dej pokoj se hřbitovem. Nyní, když se nám tu všem líbí, tak ti někdo bude zrovna umírat. Přeci jsme nejlí tak daleko ze své vlasti jen proto, abychom šli za půl roku někdo hrobníkoví na ložata.

A pak, tady ten les, ten je lepší, než všichni doktoři. Ten léčí sám, vždyť vidíš, že jsme všichni zdraví. Dříve si raději koupíme nějakou drubež a jiné věci si zařídíme, a na hřbitov, na ten také dojde.

Všichni byli nadšeni Pitrovými slovy, hlavně pak ženy, jak slyšely o drubežích, měly hned náladu. Začaly se raditi, co by si měly nejdříve opatřit. Dohodily se na tom, že nejdříve si opatří slepičky a kohoutka, který by je vodil a také jim dával přibližně znamení, kolik je asi hodin.

Čermákovi již stejně jeho „cibule“ vypověděla službu. Nebýtí Volencec, který si dělal každý den do notesu zápisky, nevěděli by ani dne ani měsíce.

Ještě na něco přišel Špatenka a proto pohodl:

— Vite, co bychom si ještě měli obstarati? Psíka, třeba jen malého, ale bychom se citili trochu bezpečněji.

— Všechno zařídím — odpověděl Pitr.

— Až sem přijde obchodnice Karpová, poprosím ji, aby nám nějaké slepičky a psíka obstarala. Právě mi nedávno říkala, abychom jí udělali nějaké bečky na zeli a několik věder, že nám to případně za něco vymění. Tak až sem přijde, tak se mi to hodí. Řeknu jí, že jí bečky vyměním jen za slepice, kohouta

a psa. Bude to dobré, když nám slepičky snesou nějaké to vajíčko, aby měla ta naše drobotina něco na zub.

Cermáková to schvalovala a řekla:

— Bylo by to dobré, kdybychom měli nějakého toho psíka. Věřte, s těmi hodinami je to také hrozné. Kdyby si tuhle pan Volenec nedělal zápisky, byli bychom pomalu, jako ti zdejší domorodci, o ničem bychom nevěděli.

— Dobře — dodal Cermák. — Toho psa si vezmu na starost já. Budte ujištěni, že nějakého toho hafana opatřím, vřdyť já se už docela dobře tou zdejší hantýrkou domluvim. Budu si také zapisovat, co kdo všechno obstará, a potom v zimě, až nebudeme mít jinou práci, tak se mezi sebou vyrovnáme.

Jednoho dne navštívil také náš tábor správce Skarševský, doprovázený dědouškem Charytonem. Správce byl velmi dojat tím, ak tito lidé žijí. Ale i na dědouška to všechno zapůsobilo. Spínal ruce k nebi, stále se křížoval. Což teprve, když došel na pastvíska a viděl. Kolna nikde, po hnoji ani památka, dřevo pěkrě srovnané do metru a všechno po hospodářsku upraveno. Pozemek celý zrytý a připravený na pole. Měl radost, když našel svoji zemlanku netknoutou, že jeho obydlí nezníčili. Byla ještě celá obložená drnem a ještě kolem ní vykopán příkop, aby za deště měla voda odpad.

Také pan správce si vše prohlížel, i na stuni se šel podívat a po té na zemlanky, nad kterými kroutil hlavou. Poznámenal jim zertem, že zapomněli však na jednu věc, pro ně jako ženaté velmi důležitou. Totiž na to, udělat si zemlanku, tak zvanou manželskou. Všichni se tomu zasmáli a slíbili, že to napraví.

Správce k nim dojatě hovořil:

— Nepopírám, že jsem velmi překvapen, co jste zde za tak krátkou dobu všechno vykonali. Kdybych to na své vlastní oči neviděl, ani bych snad tomu neuvěřil. Však budete jednou hrdě nést, až vás lidé budou nazývatí průkopníky Volně, kterými opravdu jste.

— To se nedá popřít, alespoň zde u nás. Ale ještě jsem vám chtěl oznámiti, že když jsem byl posledně navštívit paní Náhodskou, vypyávala se mě s velkým zájmem na vás, na vaše ženy a hlavně na děti. Svěřila se mi, že pravděpodobně po zních přijde se podívat na statek a tu prý se jistě podívá i sem na vás do lesa. Řekl jsem jí, že jste se již všichni i s dětmi z Bojarky odstěhovali. Byla tím samozřejmě velmi překvapena a prohlásila, že jste velmi odvážní. Nechtěla mi ani uvěřiti, že se dokonce ženy s dětmi nebojí nocovat v takovém pralese. Nakazovala mi, abych vám vyřídil od ní všem srdečný pozdrav, a dětem, zejména pak malému Františkovi, posílá prý polibení.

Všichni byli mile překvapeni sdělením pana správce a vřele mu děkovali. Při vzpomínce na paní Náhodskou bylo jim hned veseleji. Než pan správce odešel, prosili jej ještě, aby jim přenechal dva pudy pšenice na setí (jeden pud = 16 kg) a ještě něco na živobytí.

Počítali, co kdo pro svoji rodinu přibližně spotřebuje k obživě, napsali to a vše dali panu správci, aby jim to mohl přenechat.

Správce jim slíbil, že udělá, co bude v jeho moci. Se všemi se srdečně rozloučil a ohlížel se po dědečkovi Charytonovi, aby se s ním vydal na zpáteční cestu. Děda však nebyl nikde k spatření a proto jej správce několikrát volal. Když se ani na zavolání neobjevil, napadlo je, podívat se do jeho zemlanky.

Několik mužů tedy se rozběhlo do zemlanky a pan správce s nimi. Když vešli, viděli, jak dědoušek sedí na své palandě, oči orosené. Při jejich příchodu zvedl sice hlavu, ale ihned ji zase sklopil, zakryl obličej rukama a něco si pro sebe šeptal.

I ptal se jej správce, zda se mu něco stalo, či snad není nemocen. Děda opět zvedl hlavu a smutně odpověděl:

— Nejsem nemocen, ale hrozně se mi stýská po mé chatince. Chtěl bych zde již svůj život dožít, neboť jsem si na ni zvykl za těch 26 roků. Nyni, když to zde Češi všechno tak pěkně seřídili, chtěl bych zde s nimi přezimovat.

Pastoušek vstal s očima v slzách a prosil pana správce, zda by tu mohl přezimovat. Pan správce i průkopníci byli dojati a bylo jim stařečka líto. Uznali, že čtvrt století je dlouhá doba, a věřili mu, že si zde zvykl a že se mu opravdu stýská.

Pan správce se proto otočil na průkopníky a tázal se jich, co tomu říkají. Volenec, jenž stál těsně u správce, mu odpověděl:

— My bychom proti tomu nic neměli, ale uvezte sám, že nemáme sami co jísti a budeme museti počítati s každým soustem, abychom to zde s dětmi přes zimu vydrželi. Kdybychom měli jen trochu více potravin, jistě bychom stařečkovi jeho přání neodepřeli, ale naopak, byli bychom rádi, kdyby zde s námi zůstal. V zimě stejně nebude práce a tak by nám s ním bylo veseleji, učil by nás ukrajinsky a rusky.

Správce pozorně naslouchal a bylo na něm viděti, že o něčem přemýšlí. Náhle však vyšel ze zemlanky a za ním se smutný vypočácel dědeček Charyton. Ostatní také vyšli ven a bylo jim dědy velmi líto. Správce došel k povozu, nasedl na něj. Tu Volenec si pospíšil za ním a prosil, že snad by se to dalo nějak zařídit, aby zde s nimi ten dědoušek mohl zůstat:

— Snad byste mohl vy, pane správce, nějak v té věci pomoci. My již bychom zde o něho pečovali jako o svého.

Správce poslouchal a pojednou řekl Volencovi:

— Dobře, děkuji vám Češi za něho a slibuji, že mu sem potraviny na zimu dám, aby zde s vámi mohl býti. Ovšem dříve to nebude, až se ovce přestanou pásiti.

Dědouškovi, který zatím vylezl na vůz, vyskočily opět slzy a to slzy radosti, neboť vše zaslechl. Když pak odjížděl, dlouho se našim průkopníkům ukláňal a mával jim rukou, dokud už nezmizel v lese.

Průkopníci vítali s nadšením slib správce, neboť věřili, že to již zařídí, aby s nimi dědoušek mohl zůstat přes zimu. Tešili se na něj, neboť se jim svou dobrou povahou líbil a pak to zde již všechno znal, takže věřili, že jim v mnohém poradí.

Dokud byly pěkné dny, stále a stále sháněli a připravovali vše na zimu a tak v práci ani nezpozorovali, že se pomalu připravuje špatné počasí. Horský se den od dne, až se stalo, že několik dnů za sebou stále jen pršelo.

Zjistili, že chtějí ještě vykonati mnoho práce do zimy, která, jak jim zdejší obyvatelé říkali, začíná zde již v říjnu. A nyní, když nastalo blátivé počasí, pokázalo jim poněkud jejich plány.

Ale přece jen nezháhali. Připravovali si na jaro pole, stále kousek po kousku. Dalo jim to hrozné práce, neboť nejdříve museli rozkopati drn, pak trávu vytrhati a znovu rýti. Dokonce zaseli již 15

kg žita a 15 kg pšenice. I to jim dalo mnoho práce, neboť museli si zrno po zrnu přebrati, pak si motýčkou nadělati řádečky, do kterých zrno kladli a pak opět zahrabávali je hlinou.

Když pak večer usedli v zemlankách, byli všichni tak unaveni a to jak prací, tak i silným podzimním lesním vzduchem, a netrvalo dlouho a již tvrdě spali.

Až jedné noci byl jejich silný spánek přerušen a zle se jim vedlo. Všichni si káli, že na tuto noc do smrti nezapomenou. Stalo se totiž, že jednou večer strhl se opět velký déšť a záhy nato bylo slyšeti hřmění a jeden blesk stihal druhý. Pršelo, jako by z konve vodu lil a k tomu se ještě přidával vítr, a to takový, že bylo slyšeti, jak se v lese kolem jejich zemlánek stromy lámou.

Pojednou, bylo asi k půlnoci, prodrala se voda až do všech zemlánek, a to jak dveřmi, tak i střechem. Nastal všude velký zmatek, hlavně mezi dětmi, neboť je vichřice ze spánku probudila. Což teprve, když zjistili, že jsou jejich zemlanky plné vody, tu to teprve začalo. Domnívali se všichni, nic jiného, než že nastal konec světa.

Všichni poklekli na svých lůžkách a hlasitě a vroucně se modlili. V tuto chvíli myslitel všichni, že zde určitě zahynou. Ženy si slíbily, přechkají tuto chvíli, že zde nezustanou a že pojedou zpět domů do své vlasti.

Více jak hodinu takto zděšení očekávali všichni konec svého života. Pak se vítr pomalu mírnil a bouře se vzdalovala na východ. Tuto noc již někdo ani oka nezamhouřil, ani děti. Bylo jim zima, neboť v zemlankách měli plno vody.

Ráno, když se trochu rozednilo, počali hned všichni odklízeti vodu a opravovat zemlanky. Nyni však opravili vše tak, aby se jim něco podobného přistě nemohlo státi.

Když měli vše hotovo, šli se podívat ke studni, zda té se nic nepříhodilo. Měli štěstí, neboť studna byla v pořádku. Těsně vedle studny padla napříč jedna osika, na které se zadrželo roští a zabránila tak přilivu vody, takže voda studnu minula. Tato noc byla pro ně strašná, ale přinesla jim mnohé poučení, takže se podle toho přistě řídili.

Počasi se však nelepšilo, jen některý den bylo trochu lépe bez deště, ale v noci bývalo již chladno.

V okolí hospodáři neměli ještě vše hotovo na polích, dokonce byla ještě větší na těch, kteří neměli vybrané brambory. Naši průkopníci měli u obchodnice Karpové objednané brambory, ale jaké bylo jejich zklamání, když si tato přišla Pítroví pro vědra a jiné nádoby a hlásila jim, že brambory jim nebude moci opatřiti.

Nastalo mezi nimi velké zděšení, neboť nevěděli, jak by mohli přečkat zimu bez brambor. Jednoho dne však správce Skarševský jim vzkázal, aby přišli na velkostatku pomoci při vybírání brambor, aby si vzali svoje motyky a kosa. Také jim ihned vzkázal, že každá osoba obdrží za jeden odpracovaný den 10 kg brambor.

Byla to sice mála odměna za tu dřinu, ale co měli dělati, když byly úplně bez brambor. Nerozmýšleli se tedy dlouho. Jen jedno jim dělalo ještě starost. Měli totiž každý již jen jedny dobré boty a obávali se, že je v tom blátě nechají. Avšak i tento problém rozřešili, a to tak: jeden z nich zůstane doma a bude vyráběti dřeváky, druhý půjde shánět slepice, třetí půjde osekávat se stromů kůru na draslo. (Pokračování)

Feodor Savický:

Povídka

RUSKÝ ČECH

(12. pokračování)

Tady je ten dům. Nic se za ty dva roky nezměnilo. Připadalo mu, že ani nikdy nebyl, neboť vše mu připomínalo nedávné události z dětství.

Chvilí postál a pak vešel. Pelahije Petrovna vařila oběd.

— Dobrý den — provesl Josef na zápraží.

Pelahije Petrovna se otočila u plotny a bylo jí, jako když jí zasáhne blesk.

— Pane Bože, náš Josef! — pronesla v uleknutí a už si byli v náručí.

— Bože, Bože, jak ses změnil! — broukala si Pelahije Petrovna, obskakuje svého hrdinu. — Nedávno byl ještě takovýhle kluk a jaký je z něho dnes už voják. No, to jsem se zapovídala a zapomněla jsem, co se sluší a patří. Pojď dál a svlékni se. Jsi jistě hladový po takové cestě, však ti něco připravím — starostlivě vyprávěla Moravskému, stále jej obskakuje.

— Vasil Ivanovič je v dílně? — zeptal se Moravský, když jej nikde neviděl.

— Ano, ale brzy přijde. Je dnes sobota, tak pracují jen do poledne.

— Tak to se mi hodí. Zajdu si dnes do lázni — radostně poznamenal Moravský.

— Půjdeš synu, půjdeš, ale dřív něco překousni — pobízela jej Pelahije Petrovna, přinášejíc mu na stůl jídlo. — Já ti zatím připravím nějaké prádlo.

— Já jsem měl čtyři páry prádla, ale v Charkově mi to ukradli s celým rancem — jako na omluvu vyprávěl Josef.

— Ukradli? — zděšeně opakovala Pelahije Petrovna a překřížovala se. — Bože to jsou lidi! Chudáků vojákovi ukradnou poslední. Aty je Pánbůh potrestal!

Moravský po obědě si zašel do městských lázni vykoupat se, neboť se ještě pořádně od té doby, co odešel z fronty, nemyl. Když pak přišel domů, lehl si a usnul.

Vasil Ivanovič se toho dne trochu zdržel. Přišel z práce až ve čtyři hodiny.

— Pst! — uvítala jej Pelahije Petrovna a pohrozila mu prstem — máme hosta.

Vasil Ivanovič nablédl do druhé světlice, usmál se a zašeptal:

— Náš hrdina přijel.

Když se pak Vasil Ivanovič najedl, poslala jej Pelahije Petrovna nakoupit něco k jídlu, aby mohli hosta uvítat.

V šest hodin večer se Josef probudil. Přivítali se s Vasilem Ivanovičem jako syn s otcem.

— Jsi už opravdovým mužem — žertovně pronesl Vasil Ivanovič.

Pelahije Petrovna zatím připravila nějaké jídlo a zvala je ke stolu. Přisedli tedy a Vasil Ivanovič se nahnul k láhvi, aby nalil „něco pro zahrátí“.

— Snad jste se nedal z toho všeho do pití — poznamenal s úsměvem Moravský.

— A to zase ne! — stejně veselé odpovídal Vasil Ivanovič — musíme však takovou událost jako dnes zapít.

A tukuňse si vypilí nalité kalíšky.

— Jak dlouho se u nás zdržíš? — zeptal se Vasil Ivanovič Moravského.

— Zajel jsem jen na pár dnů. Jedu do Moskvy na nějaké kursy mechaniků nebo řidičů. Po cestě jsem se tu zastavil. Pak vyprávěl Moravský o bojích a zá-

žitcích na frontě, jak to tam všechno vypadá a jak se lidem nechce bojovat.

Vasil Ivanovič zamyšleně poslouchal a kladl občas Josefovi otázky. Pelahije Petrovna jen těžce vzdychala.

Vasil Ivanovič, když Moravský zakončil své vyprávění, řekl:

— Mám z tebe radost. Zvázněl jsi a dovedeš se na svět dívat. Říkáš, že tam na frontě není nic slyšet o tom, co se děje v týlu, a my tu máme tolik novosti.

— Tak se na tebe dívám a myslím si, proč tě posílají na ten kurs. Takové zdatné, jako ty, budou chtít poslat na loď. Učit se na řidiče, na to stačí ti slabší. Nedej se však. Běž raději na řidiče, ačkoliv to také není nic dobrého. Právě nedávno tu byla taková tragédie s vojenským řidičem. Byl mladý jako ty a vozil nějakého starého generála. Byl to nějaký bruchoun a silně nervosní člověk. Vždycky, když jej onen řidič vezl, dlobal jej svou holí mezi lopatky. Vozil ho tři měsíce a ten bruchák jej pořád dlobal, až mu mezi lopatkami narostla boule. Rozhodl se proto — poněvadž ho chudáka už „dojal“ — pomstit se mu. Jedenkrát projížděl naší alejí a generál jej pořád dlobe do zad. Ten to už nesnesl, rozehnal vůz a celou parou napálil na strom. Generál, jak tam vzduch seděl, vyletěl jako když ho vystřelí. Neupadl však na strom, ale řízl sebou na kořeny, až hekl. Hrom ho však nezval, byl jenom zraněn, a chudák řidič to zaplatil životem. Tak ho osud podvedl.

— No a co je s těmi novostmi u vás? — nedočkavě se ptal Moravský. — Lidé si všude vyprávějí o politice.

— Ano, máš pravdu. Lidé politikují a myslí to vážně. Všichni toho už mají dost. Práce je hodně, avšak plat malý. Cena ruble stále klesá. Potraviny jsou pořád dražší. A to není jenom ve městech. Na vesnicích nemá kdo dělat. Zůstal jenom vdovy a děti. Ze všech stran se hrne hlad. A páni si toho ani nevšimnou. Hledí jenom na svoje zájmy. A konec vojny není vidět.

— A teď to musí udělat nějaký obrat. Strana bolševiků stále víc sílí a silněji zvedá svoji pěst nad prohnitým řádem. Soudruh Lenin řekl že v 1905 byla jen zkuška a teď to půjde do tuhého. Strana bolševiků se připravuje k rozhodujícímu úderu.

— Vasile Ivanoviči, promiňte, že vás vyrušuji, ale mohl byste mi vysvětlit, co znamená strana bolševiků? — ptal se Moravský.

— No, jsi dospělý a můžeš to pochopit tož poslouchej:

Strana bolševiků vznikla ze strany sociálně demokratické. V té bývalé straně vznikly dva směry. Jedni byli pro buržoasní revoluci, druzí pro revoluci sociální. Tak vznikl mezi oběma skupinami spor. Vladimír Iljič Lenin svolal tehdy za hranicemi v Londýně, sjezd. Bylo to v roce 1903, 20. června. Kandidáti levicového směru pod vedením Leninovým zvitčovali a rozhodli se pro revoluci sociální. Menševice, jichž zůstala menšina, se přichýlili k Trockému. Od těch dob síla bolševiků vzrůstá a menševici zanikají. Rozumíš teď?

— A co sledují menševici?

— Ti chtějí buržoasní revoluci. To znamená, chtějí také cara sesadit, avšak do vlády pak dostat ministry-kapitalisty.

Revoluci však chtějí udělat pomocí pracujících a pak je nechat na holičkách. Bolševici proti tomu chtějí, aby vláda přešla do rukou proletariátu, pozemky aby přešly do vlastnictví zemědělců, továrny, dílny aby připadly pracujícím dělníkům. Takový je program Lenina a takový je program bolševiků.

V programu menševiků je také vojna do vítězného konce, bolševici chtějí vojnu ukončit a dát všem lidem mir.

— Kde jste se to všechno naučil, tak rozumět politice? — ptal se udiveně Moravský.

— Mne učil Lenin — hrdě odpověděl Vasil Ivanovič.

— Vy ho znáte?

— Znáám ho podle jeho učení, osobně jsem jej neviděl. Mohl bych ti o něm hodně vyprávět a hlavně o jeho učení. Máme na to však příliš málo času.

Byl už pozdní večer. Pelahije Petrovna dřímala u kamen. Začali se tedy chystat ke spánku.

— A kde je teďka ten Lenin? — ptal se Moravský, když se svlékali.

— Ten pracuje dosud v podzemí. Nemj se ukazovat. Chrání jej pracující třída. A z podzemí velí také celému našemu hnutí. Doba je zraa a brzy bude exploze. Jinak se to nedá dělat. Po dobrem ne! Teď nepůjdeme prosit milost u cara. Lenin řekl: Jenom se zbrani v rukou vezmeme vládu do svých rukou.

— Na frontě vojáci už také reptají. Už toho mají dost. Každý se zve domů, utíkají.

Když ulehli, zeptal se ještě Moravský:

— A jsou všichni pracující bolševiky?

— Nejsou — odpovídal s povzdechem Vasil Ivanovič — většina z pracujících inteligence, t. j. technici, inženýři táhnou za menševiky. Na příklad, ty jsi už dnes taky něco víc, máš kříž od cara, a také nepůjdeš k bolševikům — dodával Vasil Ivanovič, aby jej pozlobil.

— Myslíte tedy, že bych šel k menševikům? Nikdy! — vážně pronesl Moravský. — Chcete-li, svůj kříž zahodím — stále víc se rozhorloval Moravský.

— Co tě to napadá, synu — konejšila ho Pelahije Petrovna, když uslyšela tak ostrou debatu.

— Jen klid, Josefe — rozvážně pronesl Vasil Ivanovič — vždyť si dělám jenom legraci. Už raději spíme. Kříž křížem a strana stranou. Jsi stejně „nestraník“.

— A vy jste ve straně, Vasile Ivanoviči?

— Jak by ne! Já myslím, synu, že my všichni pracující bychom měli být ve straně. Však te ještě poznáš. Jedeš teď do Moskvy, přijdeš do styku s lidmi a uvidíš, že mám pravdu.

— A kdypak jedeš? Aby ses vyspal — dodal Vasil Ivanovič.

— Zítřka večer — odpověděl Moravský.

— Tak brzy? — vpadla do řeči Pelahije Petrovna.

— Zůstal bych děle, ale bojím se, že by se mohlo po cestě něco přihodit a já bych nedorazil.

— No dobře, jeď už zítřka a teď už spíme — bručel Vasil Ivanovič.

x

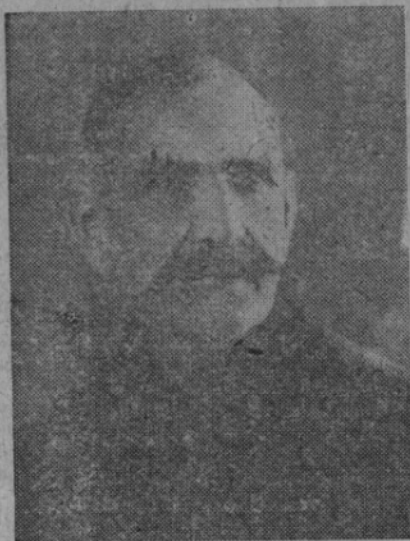
Druhý den byla neděle. Vasil Ivanovič do práce nešel.

Když se dověděl o příchodu Moravského kamarádi, šli je navštívit. Přišel Sěrjoža Konovalov, Pětja Rybalko a přišla i Nina Samchinová. Všichni jej přivítali a dali se do družné zábavy.

(Pokračování.)

Václ. Dvořák, * 28. 9. 1921, † 4. 10. 1944.

Dne 25. V. uplynul rok od doby, kdy tragická smrt vyrvala z našeho středu našeho drahého otce a dědečka Antonína Kočího, nar. 25. 12. 1881 v Krošně České na Volyni. Byl zabit hleskem. Se slzami v očích na vás vždy vzpomínáme a drahou památku si uchováme. Kdož jste znali našeho tatíčka, vzpomeňte s námi.

Děti, vnoučata, bratr a všichni příbuzní.

Hlubokým žalem sklíčenj podáváme tímto svým známým bolestnou zprávu, že nás navždy opustil náš drahý a milovaný manžel a otec JOSEF SLANHOF, zemědělec z Dolních Řepčic, legionář I. a II. odboje, narozený dne 7. II. 1895 na Volyni v Molzavě. Zemřel po vleklé a těžké nemoci dne 10. května ve věku 54 let. Pohřben byl dne 13. května z domu smutku na místním hřbitově za velké účasti místních obyvatelů, krajanů Volynáků a legionářů I. a II. odboje, posádkové hudby a čestné čety z Litoměřic.

Děkujeme SBS za vyslání delegace, za vypravení pohřbu a za věnce, příbuzným za věnce a kytice a všem za doprovod zesnulého na místo věčného odpočinku. Děkujeme také otci duchovnímu, faráři pravoslavné církve Tichému za krásný proslov a pěveckému sboru této církve za zpěv. Manželka a děti.

Truchlící otec a manžel Dvořák z Mašovic oznamuje s bolestí v srdci, že dne 19. 4. t. r. zemřela v Horš. Týně pí Anna Dvořáková, nar. 9. 1. 1888 v Hrušvici na Volyni.

Zároveň vzpomínáme památky našich drahých, Václava Dvořáka, nar. 28. 9. 1921 v Hlinsku, jenž padl 4. 10. 1944 v bojích za osvobození vlasti u Jaslička na Slovensku, a Josefa Dvořáka, nar. 24. 5. 1924 v Hlinsku, jenž položil svůj mladý život v boji u Dukly dne 8. 9. 1944.

Spěte sladce naši drazí, my na vás s láskou vzpomínáme a nikdy nezapomeneme. Otec, bratr, sestra a děti.

Josef Dvořák, * 24. 5. 1924, † 8. 9. 1944

Dnen 29. března t. r. uplynulo plných deset let od doby, kdy nás navždy opustila naše drahá, nikdy nezapomenutelná dcera Mařenka Jirásková z Vysoké u Žitoměru.

Bůh povolal tě k sobě — náš drahocenný květ —, jak bolno nám všem bylo, když opouštělas svět. Mařenko, vzpomínáme, jak bylas mezi námiin dnes zůstale nám na tebe jen věčné vzpomínání.

S bolestným srdcem na Tebe vzpomínají rodiče a sourozenci Jára a Helenka.

28. května t. r. uplynuly čtyři roky od doby, kdy přestalo bit srdce našeho bojovníka za vlast Jaroslava Rykla, nar. 1926 v Křemenci na Volyni. Padl v boji s okupanty u Levoči na Slovensku. Se slzami v očích na tebe vzpomínáme a nikdy nezapomeneme. Spi sladce! Kdož jste ho znali, vzpomeňte s námi!

Truchlící rodiče a sestry